

RAPORT DE EVALUARE

a implementării în anul 2017 a Planului de Dezvoltare Strategică (PDS) al Procuraturii pentru anii 2016-2020

În conformitate cu pct.1 din Programul de activitate al Procuraturii pentru semestrul I al anului 2018 și a pct.4 din Dispoziția Procurorului General nr.19/28 din 11.05.2017, Secția politici, reforme și management al proiectelor a Procuraturii Generale a evaluat gradul de executare a Planului operațional al Procuraturii pentru anul 2017 în vederea realizării Planului de Dezvoltare Strategică a Procuraturii (PDS) pentru anii 2016-2020.

Prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-226/16 din 14.09.2016 și Ordinul Procurorului General nr. 9/7.2 din 23.02.2017, a fost aprobat Planul de Dezvoltare Strategică a Procuraturii pentru anii 2016-2020, prin care au fost stabilite/trasate scopurile, obiectivele și acțiunile de dezvoltare strategică a Procuraturii pentru următorii 5 ani, în vederea realizării unei reforme profunde a Procuraturii în conformitate cu Legea nr.3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură și Strategia de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011–2016, aprobată prin Legea nr.231 din 25.11.2011 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 6 din 16.02.2012.

Pentru a asigura implementarea efectivă și corespunzătoare a acțiunilor prevăzute în Planul de Dezvoltare Strategică menționat, prin Dispoziția Procurorului General nr.19/28 din 11.05.2017 a fost aprobat Planul operațional al Procuraturii pentru anul 2017.

Potrivit Planului operațional menționat *supra*, scopurile strategice au fost focusate, în special, pe următoarele **domenii**:

- I. Consolidarea și modernizarea organizării, modului de funcționare, managementului și eficienței Procuraturii - ca instituție independentă și eficientă în cadrul sistemului de justiție;**
- II. Perfecționarea continuă a cunoștințelor și abilităților profesionale; consolidarea integrității și responsabilității Procuraturii, a procurorilor și personalului Procuraturii;**
- III. Promovarea calității justiției în vederea asigurării respectării drepturilor omului.**

Totodată, întru realizarea eficientă a obiectivelor din Planul operațional, pentru anul 2017, au fost stabilite acțiunile concrete, indicatorii de performanță, termenele de realizare, precum și subdiviziunile responsabile de realizarea acestor acțiuni, care potrivit pct.2 din Dispoziția Procurorului General nr.19/28 din 11.05.2017 urmau să prezinte semestrial, către data de 05 a lunii următoare în Secția politici, reforme și management al proiectelor informația privind realizarea Planului operațional, cu anexarea actelor confirmative, prevăzute la indicatorii de performanță.

Suplimentar, prin scrisoarea nr.28-9d/17-458 din 18.12.2017, s-a solicitat de la conducătorii subdiviziunilor responsabile de realizarea acțiunilor, să verifice în ce măsură aceste acțiuni au fost realizate în decursul anului 2017, cu prezentarea informației în conformitate cu procedura de monitorizare și evaluare stabilită.

În conformitate cu atribuțiile stabilite, Secția politici, reforme și management al proiectelor a evaluat gradul de implementare a acțiunilor programate în Planul operațional al Procuraturii pentru anul 2017 în vederea realizării Planului de Dezvoltare

Strategică a Procuraturii pentru anii 2016-2020 și a constatat următoarele, cu referință la fiecare obiectiv și acțiune în parte, după cum urmează:

Scopul strategic I:

1. Obiectivul B: *Revizuirea și modificarea structurii și modului de funcționare a Procuraturii Generale, a procuraturilor specializate, municipale și a celor teritoriale pentru a promova o mai mare eficiență și responsabilitate, un management mai bun și mai consecvent, o urmărire penală mai eficientă, precum și o folosire mai eficientă a resurselor*

1.1. Potrivit **pct.1** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea: *Elaborarea unui studiu cu privire la reorganizarea procuraturilor teritoriale, care să ofere recomandări și/sau soluții alternative Procurorului General pentru consolidarea în viitor a procuraturilor teritoriale.*

Termen de realizare – Semestrul II 2017

Indicatori de performanță – *Studiu elaborat și recomandări formulate (Plan de acțiuni)*

Subdiviziuni responsabile – *Procurorii pentru misiuni speciale*

Cu referire la structura de organizare a Procuraturii, în procesul implementării reformei Procuraturii, prin ordinele Procurorului General interimar nr.587-p și nr.588-p din 27.05.2016 s-a reorganizat structura Procuraturii Generale, a procuraturilor specializate și teritoriale. Prin ordinul nr.1076-p din 01.08.2016 s-a dispus crearea procuraturilor teritoriale de circumscripție. Modificări la structura, reședința și statul de personal au fost introduse prin ordinele nr.1078-p din 01.08.2016, nr.1152-p din 12.08.2016 și nr.1565-p din 23.11.2016, inclusiv în vederea reorganizării și fuzionării Procuraturii municipiului Chișinău.

Ulterior, în semestrul II 2017, pentru a promova o mai mare eficiență și responsabilitate, un management mai bun și mai consecvent, o urmărire penală mai eficientă, precum și o folosire mai eficientă a resurselor în cadrul sistemului Procuraturii, a fost revizuită și modificată structura și modul de funcționare a Procuraturii Generale, a procuraturilor specializate, municipale și a celor teritoriale, în acest scop fiind emise:

- Ordinul Procurorului General nr.681-p din 15.06.2017 „Privind structura internă, reședințele și statul de personal al sistemului Procuraturii”, prin care a fost aprobată structura internă, reședințele și statul de personal al sistemului Procuraturii Republicii Moldova, iar Ordinele Procurorului General - interimar nr.587-p din 27.05.2016, nr.588-p din 27.05.2016, nr.1076-p din 01.08.2016, nr.1078-p din 01.08.2016, nr.1152-p din 12.08.2016, nr.1565-p din 23.11.2016 au fost abrogate în partea, cu privire la stabilirea structurii interne, reședințelor și statului de personal al Procuraturii;

- Ordinul Procurorului General nr.1238-p din 13.10.2017 „Cu privire la modificarea și completarea Ordinului Procurorului General nr. 681-p din 15.06.2017 „Privind structura internă, reședințele și statul de personal al sistemului Procuraturii ”, prin care s-a modificat statul de personal la Procuratura Generală „Secția achiziții publice și logistică”, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale și Procuratura de circumscripție Cahul;

- Ordinul Procurorului General nr.1238-p din 13.10.2017 „Cu privire la modificarea și completarea Ordinului Procurorului General nr. 681-p din 15.06.2017 „Privind structura internă, reședințele și statul de personal al sistemului Procuraturii ”, modificat și completat prin Ordinului Procurorului General nr.1238-p din 13.10.2017, emis în scopul optimizării structurii sistemului Procuraturii în conformitate cu prevederile Legii nr.159 din 07.07.2016 cu privire la procuraturile specializate, precum și pentru gestionarea eficientă a relațiilor cu publicul și reprezentanții mass-media, fiind create în Procuratura Anticorupție și Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale „Serviciul informare și comunicare cu mass-media”, cât și alte modificări referitor la statul de personal al sistemului Procuraturii.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiune nerealizată. Deși au fost întreprinse mai multe acțiuni în vederea realizării obiectivului B menționat supra, Studiu nu a fost elaborat și recomandări nu au fost formulate, deoarece, în prezent, reorganizarea instanțelor judecătorești este în proces de realizare. Totodată, executorii¹ responsabili pentru executarea acestei acțiuni au propus transferarea realizării acesteia pentru anul 2018.

Recomandări: A transfera realizarea acțiunii date pentru semestrul II 2018, fiind inclusă în Planul operațional al Procuraturii pentru anul 2018.

2. Obiectivul D: Stabilirea în cadrul Procuraturii a unui sistem comprehensiv de specializare a procurorilor în funcție de domeniul de activitate

2.1. Potrivit **pct.2** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea *Crearea unui grup de lucru privind specializarea procurorilor, care să elaboreze un studiu privind necesitățile de specializare a procurorilor în cadrul Procuraturii.*

Termen de realizare – Trimestrul II 2017

Indicatori de performanță – Grup de lucru privind specializarea procurorilor creat

Subdiviziuni responsabile – Direcția urmărire penală și criminalistică

Întru realizarea acestei acțiuni, procurorii-șefi ai subdiviziunilor (*Secția combaterea traficului de ființe umane, Secția combatere tortură, Secția tehnologii informaționale și combaterea crimelor cibernetice*) din cadrul Direcției urmărire penală și criminalistică a Procuraturii Generale, acționând în virtutea atribuțiilor funcționale, fără a fi emis un act

¹ Scrisoarea nr.36-1d/18- 23 din 30.01.2018

departamental, s-au întrunit într-un grup de lucru informal, condus de către procurorul-șef al Direcției.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea a fost realizată parțial. S-a constatat formarea Grupului de lucru în limita atribuțiilor funcționale, fără a fi emis un act departamental și fără a fi incluși reprezentanți ai procuraturilor specializate, precum și a subdiviziunilor Procuraturii Generale responsabile pe alte domenii de activitate decât urmărirea penală (*spre ex. judiciar, minori etc.*).

Recomandări: Este necesară emiterea unui act departamental privind formarea *Grupului de lucru privind specializarea procurorilor*, care să includă procurori atât din PG, cât și din procuraturile specializate și cele teritoriale, fiind asigurat caracterul pluridisciplinar al acestuia și abordarea comprehensivă a mecanismului de specializare a procurorilor.

Din considerentele expuse, este necesar a transfera realizarea acțiunii date pentru I trimestru al anului 2018.

2.2. Potrivit **pct.3** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea: *Elaborarea unui studiu care să identifice necesitățile de specializare a procurorilor în cadrul Procuraturii și care să ofere recomandări Procurorului General privind următoarele subiecte:*

- a. Noi domenii potențiale de specializare a procurorilor*
- b. Specificarea numărului de procurori și distribuirea acestora în cadrul procuraturilor în funcție de domeniile de specializare*
- c. Elaborarea cerințelor privind instruirea și calificarea procurorilor pentru specializarea acestora.*

Termen de realizare – Trimestrul IV 2017

Indicatori de performanță – Studiu elaborat

Subdiviziuni responsabile – Grupul de lucru privind specializarea procurorilor

Potrivit informației Direcției urmărire penală și criminalistică², Secția combatere traficului de ființe umane în comun cu Secția combatere tortură, au efectuat un studiu referitor la specializarea procurorilor din cadrul Procuraturii municipiului Chișinău Oficiul Principal, fiind recomandată formarea birourilor specializate în domeniul investigării crimelor de trafic de ființe umane, infracțiuni conexe și asimilate acestora, precum și în domeniul **antitortură**. Raportul cu propuneri a fost prezentat Procurorului General la 24.11.2017.

Ca urmare, la 12.12.2017, Procurorul General a convocat o ședință cu participarea membrilor grupului de lucru și a procurorilor-șefi din cadrul Procuraturii municipiului Chișinău. În ședință s-a convenit asupra necesității de specializare a procurorilor din

² Scrisoarea nr.11-12d/17-5364 din 29.12.2017

cadru Procuraturii municipiului Chișinău. Ulterior, la 01.01.2018, prin Dispoziția nr.161 din 27.12.2017 a procurorului-șef al Procuraturii municipiului Chișinău, au fost constituite Birouri specializate (*Biroul antitortură și Biroul antitrafic și de investigare a crimelor cibernetice*), care își desfășoară activitatea în sediul oficiului Principal al Procuraturii municipiului Chișinău.

Tot întru executarea acestei acțiuni, în scopul asigurării în cadrul procuraturilor specializate și teritoriale a unui sistem comprehensiv de specializare a procurorilor în funcție de domeniul de activitate și anume a traficului de ființe umane a fost completat cu pct.2¹ și Ordinul Procurorului General nr. 44/15 din 24.11.2016 „Cu privire la interacțiunea dintre subdiviziunile Procuraturii Generale, procuraturile specializate și teritoriale la desfășurarea activității de combatere a traficului de ființe umane și a migrației ilegale”(Ordinul Procurorului General nr.68/15 din 20.12.2017), potrivit căruia „*Procurorii din procuraturile specializate și teritoriale desemnați ca fiind responsabili de activitățile de combatere a faptelor de trafic de ființe umane, trafic de copii, organizare a migrației ilegale, a altor infracțiuni asimilate sau conexe acestora, vor conduce și exercita urmărirea penală pe cauzele atribuite la categoria dată de fapte.*”.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea a fost realizată parțial. Totodată, acțiunea are un caracter continuu, fiind necesară identificarea permanentă a noilor domenii de specializare a procurorilor, dar și specializarea procurorilor noi angajați.

Recomandări: Realizarea în anul 2018 a unui Studiu cu privire la noile domenii de specializare identificate și categoriile de personal ce necesită specializare.

3. Obiectivul E: Promovarea eficienței în procesarea cauzelor penale, gestionarea eficientă a cauzelor, îmbunătățirea datelor și informației prezentate publicului - prin implementarea sistemului informațional e-dosar

3.1. Potrivit **pct.4** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea *Elaborarea în sistemul informațional a modelelor de acte procedurale pentru acțiunile procesuale ale procurorilor*, cu următoarele specificări:

Termen de realizare – *Semestrul II 2017*

Indicatori de performanță – *Modele de acte procedurale elaborate*

Subdiviziuni responsabile – *Direcția urmărire penală și criminalistică și Direcția judiciară*

Conform informației *Direcției urmărire penală și criminalistică*³, acțiunea este în desfășurare, se întreprind activități cu caracter analitic pentru identificarea modelelor de

³ Scrisoarea nr.11-12d/17-5364 din 29.12.2017

acte procedurale care ar include cele mai bune practici în domeniile respective, iar modelele de acte procedurale deja colectate sunt în proces de ajustare pentru a fi utile la momentul introducerii în sistemul informațional.

Conform informației Direcției judiciare⁴, Secția unificare a practicii în domeniul reprezentării învinuirii în instanțele de judecată lucrează asupra unor noi modele de acte procedurale specifice procedurii de examinare a cauzelor penale prin prisma art.364¹ Cod de procedură penală, aferent tergiversării examinării cauzelor penale, modificării învinuirii în cadrul examinării cauzei în instanța de judecată.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea a fost realizată parțial. Nu au fost elaborate în termenul stabilit toate modelele de acte procedurale pentru completarea SIA „Urmărire penală E-Dosar”.

Recomandări: A transfera realizarea acțiunii în perioada primului trimestru al anului 2018, în vederea completării Sistemului cu modelele de acte procedurale necesare pentru buna funcționare a acestuia.

3.2. Potrivit **pct.5** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea *Elaborarea planului operațional și stabilirea termenelor de realizare pentru pilotarea sistemului informațional e-dosar, care să includă:*

- a. Identificarea procuraturilor în care va fi pilotat sistemul informațional e-dosar*
- b. Stabilirea termenelor de pilotare a sistemului informațional e-dosar, inclusiv:*
 - Achiziționarea și instalarea echipamentului și infrastructurii necesare în procuraturile în care va fi pilotat sistemul informațional e-dosar*
 - Instruirea procurorilor din procuraturile în care va fi pilotat sistemul informațional e-dosar.*

Termen de realizare – Semestrul II 2017

Indicatori de performanță – Numărul/procentul procurorilor și personalului auxiliar care utilizează noul sistem informațional în mod regulat; Numărul/procentul procuraturilor (inclusiv teritoriale și specializate) în care toți procurorii au acces la noul sistem și în care cele mai multe cauze sunt procesate în noul sistem;

Subdiviziuni responsabile – Direcția urmărire penală și criminalistică (Secția tehnologii informaționale și combaterea crimelor cibernetice); Direcția finanțe și administrare, Secția resurse umane

În vederea realizării acestei acțiuni și în scopul implementării Sistemului informațional automatizat integrat al organelor de drept „Urmărire penală: „E-Dosar”, prin ordinul Procurorului General nr.4/23 din 23.05.2017 privind completarea și utilizarea Sistemului informațional automatizat integrat „Urmărire penală: E-Dosar”, începând cu 01.07.2017 a fost pus în aplicare Sistemul informațional automatizat integrat

⁴ Scrisoarea nr.21-10d/18-43 din 05.01.2018

„Urmărire penală: „E-Dosar”, cu introducerea zilnică de către procurori, consultanții acestora și specialiștii a informației despre acțiunile prevăzute conform programului, inclusiv, a informației privind activitatea efectuată în cadrul materialelor, dosarelor restante la data de 01.05.2017 și aprobat Ghidul utilizatorului privind Sistemul informațional automatizat integrat „Urmărire penală: „E-Dosar”.

Respectiv, toate subdiviziunile Procuraturii Generale, procuraturile specializate și cele teritoriale completează datele în Sistem, introducând toate cauzele penale pornite.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea a fost realizată integral. Deși nu a fost respectată exact succesiunea pașilor prevăzuți în PDS, obiectivele stabilite au fost realizate și Sistemul a fost implementat în Procuratura Generală, procuraturile specializate și teritoriale.

Recomandări: Întru stabilirea numărului/procentul concret de procurori, funcționari publici care utilizează noul sistem informațional și a procuraturilor în care sînt procesate cele mai multe cauze, se recomandă Direcției urmărire penală și criminalistică (*Secția tehnologii informaționale și combaterea crimelor cibernetice*) monitorizarea acestei activități cu informarea Procurorului General.

3.3.Potrivit **pct.6** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea *Începutul pilotării sistemului informațional e-dosar* cu următoarele specificări:

Termen de realizare – Trimestrul III 2017

Indicatori de performanță – Numărul/procentul cauzelor procesate în noul sistem;

Durata medie a timpului alocat pentru procesarea unei cauze penale;

Subdiviziuni responsabile – Direcția urmărire penală și criminalistică (*Secția tehnologii informaționale și combaterea crimelor cibernetice*)

Deși conform PDS în perioada respectivă, era preconizat doar începutul pilotării Sistemului, Procuratura a reușit deja să implementeze acest Sistem în toate procuraturile. Mai mult, potrivit informației *Direcției urmărire penală și criminalistică*⁵, în perioada 01.07.17 – 29.12.17 au fost introduse peste 20 de mii de cauze penale.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea a fost realizată parțial. Conform indicatorilor de performanță pentru a reuși calcularea resurselor necesare funcționării Sistemului urma a fi identificată durata medie a timpului alocat pentru procesarea unei cauze penale, ceea ce nu a fost realizat. Respectiv în informația prezentată de *Direcția urmărire penală și criminalistică*⁶, date concrete referitor la durata medie a timpului alocat pentru procesarea unei cauze penale, nu se regăsesc.

⁵ Scrisoarea nr.11-12d/17-5364 din 29.12.2017

⁶ Scrisoarea nr.11-12d/17-5364 din 29.12.2017

Recomandări: Se propune pentru perioada anului 2018 identificarea duratei medii alocate pentru procesarea unei cauze penale în cadrul procesului de evaluare a funcționalității Sistemului.

3.4. Potrivit **pct.7** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea: *În baza experienței și lecțiilor învățate ca rezultat al pilotării sistemului informațional e-dosar, elaborarea planului operațional pentru continuarea implementării sistemului informațional e-dosar în alte procuraturi, care să includă:*

a. Descrierea detaliată a cerințelor specifice pentru implementarea sistemului informațional e-dosar în alte procuraturi, inclusiv:

- Achiziționarea și instalarea echipamentului și infrastructurii necesare în procuraturile în care va fi implementat sistemul informațional e-dosar;

- Instruirea procurorilor din procuraturile în care va fi implementat sistemul informațional e-dosar ;

b. Elaborarea regulamentelor și/sau politicilor interne pentru utilizarea sistemului informațional e-dosar în cadrul Procuraturii;

c. Elaborarea instrumentelor adiționale de raportare a datelor pentru a permite:

- Procurorilor-șefi să utilizeze datele din sistem pentru a îmbunătăți managementul și responsabilitatea;

- Îmbunătățirea rapoartelor publice pentru a informa mai bine publicul cu privire la activitățile Procuraturii și pentru a promova încrederea publicului în sistemul justiției;

d. Identificarea și planificarea asigurării unui suport adițional din partea statului și/sau a donatorilor externi.

Termen de realizare – Trimestrul IV 2017

Indicatori de performanță – Plan operațional pentru continuarea implementării sistemului informațional e-dosar în procuraturi elaborat

Subdiviziuni responsabile – Direcția urmărire penală și criminalistică (Secția tehnologii informaționale și combaterea crimelor cibernetice)

Având în vedere că sistemul informațional automatizat Urmărire penală :E-dosar a fost implementat integral, simultan în tot sistemul Procuraturii și nu pe etape, elaborarea unui plan operațional conform indicatorilor de performanță stabiliți, nu a fost oportună.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea se apreciază ca fiind desuetă în legătură cu realizare obiectivelor. Totodată, la implementarea unor astfel de proiecte este necesară o planificare pentru a coordona resursele de care dispune instituția și pentru a identifica necesitățile care ar putea fi identificate pe parcurs. Mai mult, planificarea este importantă pentru asigurarea unei coroborări și ajustări atât a actelor normativ-departamentale, cât și a cadrului legislativ.

Recomandări: În contextul celor menționate, se propune ca subdiviziunea responsabilă de dezvoltare a Sistemului să recurgă la o planificare mai detaliată a acestui proces cu stabilirea termenelor, resurselor și reglementărilor necesare.

3.5.Potrivit **pct.8** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea *Elaborarea unui plan detaliat și stabilirea termenelor de realizare pentru implementarea treptată a sistemului informațional e-dosar*, cu următoarele specificări:

Termen de realizare – Trimestrul III 2017

Indicatori de performanță – Plan elaborat

Subdiviziuni responsabile – Direcția urmărire penală și criminalistică (Secția tehnologii informaționale și combaterea crimelor cibernetice)

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea se apreciază ca fiind desuetă în legătură cu realizare obiectivelor. Sînt valabile comentariile de la **pct.7** din Planul operațional pentru anul 2017⁷.

Recomandări: În Planul operațional al Procuraturii pentru anul 2018, este necesar a include acțiuni ce țin de dezvoltarea în continuare a *sistemul informațional e-dosar*, pentru buna funcționare a acestuia.

3.6.Potrivit **pct.9** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea *Implementarea planului operațional și a termenelor de realizare, inclusiv:*

a. pregătirea tenderelor

b. achiziționarea și instalarea Sistemelor

c. instruirea procurorilor, cu următoarele specificări:

Termen de realizare – Conform planului de implementare elaborat

Indicatori de performanță – Tendere realizate; Sisteme IT achiziționate și instalate; Numărul de procurori instruiți; Nivelul de conștientizare de către public a activităților Procuraturii; Nivelul încrederii publice în Procuratură.

Subdiviziuni responsabile – Direcția finanțe și administrare; Direcția urmărire penală și criminalistică (Secția tehnologii informaționale și combaterea crimelor cibernetice); Secția resurse umane; Secția relații publice.

Potrivit informației prezentate de *Direcția finanțe și administrare*⁸ în perioada 01.01.2017-31.12.2017 au fost organizate și desfășurate 19 licitații publice.

Ca rezultat, au fost procurate 1100 pachete de programe Windows și Microsoft și 1100 pachete anti-virus.

În aceeași perioadă, în contextul dezvoltării sistemului IT al instituției necesar inclusiv pentru implementarea SIA „Urmărire penală: E-Dosar” , Procuratura Generală a

⁷ Dispoziția nr.19/28 din 11.05.2017 a Procurorului General

⁸ Scrisoarea nr.30-9d/18- 6 din 05.01.2018

primit de la UNDP Moldova două servere și un UPS. Totodată, au fost procurate **214** calculatoare cu parametri tehnici solicitați.

De asemenea, pentru asigurarea funcționării permanente a sistemului IT al Procuraturii, instituția a achiziționat un generator electric, fiind ulterior instalat și racordat la sistemul existent de alimentare cu energie electrică a imobilului Procuraturii Generale unde se află serverele Sistemului pentru menținerea funcționării acestuia în caz de pană de curent.

Potrivit informației Secției tehnologii informaționale și combaterea crimelor cibernetice din cadrul Direcției urmărire penală și criminalistică, în perioada 24.05.2017-31.12.2017 procurorii din Secția respectivă au efectuat instruirea în utilizarea Sistemului informațional automatizat „Urmărire penală: E-Dosar” tuturor angajaților în exercițiu (procurori, consultanții acestora și specialiști) din cadrul procuraturilor specializate și teritoriale (cu excepția Procuraturii mun. Bender și a procuraturilor de circumscripție), precum și a procurorilor din cadrul Procuraturii Generale care efectuează urmărirea penală, creând conturi pentru toți utilizatorii, precum și poște electronice de serviciu.

Instruirea a fost efectuată prin mai multe modalități, cum ar fi:

- deplasarea procurorilor din cadrul Secției în teritoriu, la sediile subdiviziunilor Procuraturii, fiind colectate în acest sens declarații de la persoanele prezente la instruire (439 de declarații);
- deplasarea angajaților Procuraturii la sediul Procuraturii Generale;
- prezentarea Sistemului la distanță prin intermediul produselor program specializate, persoanelor care nu au fost prezente la instruirile desfășurate din diferite motive obiective (concediu, ședințe de judecată ș.a.).

Astfel, au fost instruiți în total 737 procurori și funcționari în utilizarea programelor menționate supra și a Sistemului.

Totodată, procurorii Secției menționate efectuează instruirea permanentă a persoanelor nou angajate în cadrul Procuraturii cu privire la utilizarea Sistemului per ansamblu. Mai mult, Secția realizează, prin mesageria Sistemului, și instruirea permanentă a tuturor angajaților referitor la folosirea modulelor noi care se implementează în Sistem.

În perioada de evaluare, în scop de instruire a utilizatorilor a fost elaborată o copie de testare a Sistemului informațional automatizat integrat „Urmărire penală: „E-Dosar” pentru toți utilizatorii pe adresa www.ecase.simbase.eu, disponibilă din 24.05.2017 până în prezent.

A fost elaborat Ghidul utilizatorului privind Sistemul informațional automatizat integrat „Urmărire penală: E-Dosar”, actualizat în permanență o dată cu implementarea modificărilor și completărilor Sistemului, fiind pus la dispoziția utilizatorilor în varianta electronică pe pagina web www.edosar.procuratura.md/ghid.pdf. Fiecare utilizator a semnat o declarație cu privire la obligativitatea introducerii zilnice a datelor în Sistem, veridicitatea și completitudinea acestora, luarea cunoștinței cu Ordinul Procurorului General nr. 4/23 din 23.05.2017, primirea și verificarea parolei de acces la contul său de utilizator în Sistem, precum și de la poșta electronică de serviciu.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea a fost realizată.

Recomandări: Totodată, în contextul asigurării mentenanței și dezvoltării Sistemului, precum și a procesului de încadrare a noului personal, se recomandă continuarea instruirii personalului și achiziționarea de servicii și bunuri necesare.

4. Obiectivul F Modernizarea și îmbunătățirea capacităților profesionale în domeniile-cheie ale managementului Procuraturii

4.1.Potrivit **pct.10** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea *Crearea grupului de lucru privind eficientizarea managementului Procuraturii*, cu următoarele specificări:

Termen de realizare – Trimestrul II 2017

Indicatori de performanță – Grup de lucru creat

Subdiviziuni responsabile – Secția politici, reforme și management al proiectelor

În scopul executării acestei acțiuni prin Dispoziția Procurorului General nr.21/28 din 17.05.2017 a fost constituit Grupul de lucru privind eficientizarea managementului Procuraturii.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea a fost realizată.

Recomandări: Se recomandă de a eficientiza și activa prestația Grupului de lucru.

4.2.Potrivit **pct.11** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea *„Elaborarea unui studiu privind capacitățile, performanțele și necesitățile Procuraturii Generale în domeniul managementului proiectelor, elaborarea politicilor, cercetare, planificare, monitorizare și evaluare managementul resurselor umane, care să conțină recomandări pentru Procurorul General...”*, cu următoarele specificări:

Termen de realizare – Trimestrul IV 2017

Indicatori de performanță – Studiu elaborat; Numărul de proiecte implementate eficient și la timp;

Subdiviziuni responsabile – Grupul de lucru privind eficientizarea managementului Procuraturii

La data de 21.06.2017 Grupul de lucru, creat prin Dispoziția Procurorului General nr.21/28 din 17.05.2017, s-a convocat în prima ședință, fiind prezentate sarcinile care stau în fața acestora și implicit, obiectivul principal - elaborarea unui studiu privind capacitățile, performanțele și necesitățile Procuraturii Generale în domeniul managementului proiectelor, elaborarea politicilor, cercetare, planificare, monitorizare și evaluare, managementul resurselor umane.

Membrilor Grupului de lucru li s-a solicitat prezentarea de propuneri referitor la

elaborarea studiului, care urmau a fi analizate, sistematizate de către Secția politici, reforme și management al proiectelor. Secția politici, reforme și management al proiectelor a analizat și sistematizat propunerile parvenite, însă acestea nu corespund criteriilor de evaluare stabilite la Acțiunea 3, Obiectivul F, Scopul Strategic I al PDS al Procuraturii (2016-2020).

Conform procesului-verbal nr.1 din 21.06.2017 al Grupului de lucru privind eficientizarea managementului Procuraturii, asistentul consilierului Procurorului General din partea UE a înaintat inițiativa de a identifica un expert, care ar contribui la efectuarea Studiului. Până în prezent, au avut loc mai multe discuții, însă nu a fost identificat un potențial expert pentru realizarea sarcinii menționate supra.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea nu a fost realizată. Aceasta a fost determinată de schimbarea de personal în subdiviziune, dar și de suprasolicitarea cu alte sarcini prioritare care au intervenit. Mai mult, un asemenea studiu în anul 2017 ar fi fost prematur în contextul în care reformarea instituției a continuat în perioada respectivă, ceea ce nu permite o evaluare efectivă și eficientă. Pentru a efectua o asemenea evaluare este necesară o perioadă de timp, sistemul reformat ar funcționa, ceea ce va permite identificarea impactului reformei, a provocărilor, a deficiențelor, precum și selectarea soluțiilor relevante pentru dezvoltare.

Recomandări: A transfera realizarea acțiunii date pentru semestrul I 2018, fiind inclusă în Planul operațional al Procuraturii pentru anul 2018.

4.3.Potrivit **pct.12** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea *Elaborarea planului operațional și a termenelor de realizare pentru implementarea deciziei (deciziilor) Procurorului General privind managementul proiectelor; elaborarea politicilor; cercetare, planificare, monitorizare și evaluare; și managementul personalului, care să includă și identificarea și asigurarea unui suport adițional din partea statului pentru această inițiativă*, cu următoarele specificări:

Termen de realizare – Trimestrul II 2017

Indicatori de performanță – Plan operațional elaborat;

Subdiviziuni responsabile – Grupul de lucru pentru eficientizarea managementului Procuraturii

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea nu a fost realizată. Totodată, obiectivele respective au fost incluse în proiectul Strategiei de Dezvoltare a Sectorului Justiției pentru perioada 2018-2021.

Recomandări: După aprobarea noului document de politici (SDSJ 2018-2021) și după efectuarea studiului privind eficientizarea managementului Procuraturii (*prevăzut la pct.4.2 al prezentului Raport*) va fi oportun de a elabora un plan de acțiuni pentru implementarea recomandărilor identificate.

5. Obiectivul G: Promovarea încrederii societății în Procuratură prin consolidarea standardelor de etică, implementarea măsurilor interne eficiente pentru prevenirea și combaterea corupției și printr-o mai mare deschidere și transparență față de societate și mass-media

5.1. Potrivit **pct.13** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea: *Dezvoltarea capacității Colegiului de disciplină și etică și **Inspecției procurorilor (din cadrul PG)** de a investiga și examina în mod echitabil, eficient și în timp util plângerile privind comportamentul ne-etic sau corupt, precum și alte abateri disciplinare ale procurorilor*, cu următoarele specificări:

Termen de realizare – Trimestrul III-IV 2017

Indicatori de performanță – Numărul de plângeri privind etica procurorilor și alte abateri disciplinare depuse împotriva procurorilor; Numărul de investigații, cauze penale și sentințe de condamnare a procurorilor pentru infracțiuni de corupție; Realizarea campaniilor de conștientizare de către public a eticii și conduitei profesionale; Nivelul de conștientizare de către public a activităților Procuraturii; Nivelul încrederii publicului în Procuratură.

Subdiviziuni responsabile – *Inspeția procurorilor, Procuratura Anticorupție în parteneriat cu CSP și Colegiul de disciplină și etică, Secția relații publice.*

Inspeția procurorilor, în componența a 6 inspectori, inclusiv inspector – șef, a fost creată prin ordinul Procurorului General nr.587-p din 27 mai 2016 privind reorganizarea și stabilirea structurii interne a Procuraturii Generale.

Începând cu august 2016 aceasta funcționează permanent întru perfecționarea mecanismului, metodelor de lucru și conlucrare cu subdiviziunile Procuraturii Generale, procuraturile teritoriale și specializate, dar și cu organele de autoadministrare a procurorilor.

În contextul dezvoltării capacităților, acționând conform competenței stabilite în art.52 alin.(6) lit. b) din Legea cu privire la Procuratură, în perioada anului 2017 Inspeția procurorilor a examinat 112 sesizări în privința a 115 procurori. În majoritatea cazurilor (81), în sesizările înaintate au fost invocate fapte privitor la îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu de către procurorii în activitatea ce ține de exercitarea/conducerea urmăririi penale, reprezentarea învinuirii în instanțele de judecată. (cercetarea incompletă, superficială a circumstanțelor cazurilor, încălcarea termenului rezonabil al urmăririi penale, controlul insuficient din partea procurorului conducător al urmăririi penale asupra activității organului de urmărire penală, adoptarea unor hotărâri ilegale și neîntemeiate, necontestarea hotărârilor ilegale pronunțate de instanțele de judecată). De asemenea, au fost semnalate 14 cazuri de comitere a unor acțiuni abuzive sau coruptibile și 13 – de nerespectare a Codului de etică al procurorilor.

De menționat că, în 42 cazuri sesizările au fost înaintate de către conducătorii-șefi ai subdiviziunilor Procuraturii Generale, direcțiile și secțiile specializate, în 14 - de către conducătorii-șefi al procuraturilor teritoriale și specializate, în 9 cazuri de avocați, iar în 35 - de către cetățeni.

Totodată, potrivit art. 43 alin.(1) lit. d) din Legea cu privire la Procuratură, pe parcursul anului 2017 Inspekția procurorilor s-a autosesizat în 9 cazuri, inclusiv în 6 - în baza informațiilor difuzate de mass-media, ținând cont de faptul că informațiile din mass-media afectează negativ imaginea Procuraturii și reputația profesională a procurorilor. Rezultatele examinării acestor autosesizări au fost publicate pe portalele www.crimemoldova.com ; www.anticorupție.com ; www.zgd.md .

După finalizarea verificării sesizărilor cu privire la faptele ce pot constitui abateri disciplinare, în 55 cazuri, inspectorii din cadrul Inspekției procurorilor au emis decizii motivate de încetare a procedurii disciplinare din motivul că nu au fost identificate temeuri de tragere la răspundere disciplinară. Din numărul indicat al sesizărilor respinse de către Inspekția procurorilor, cu încetarea procedurilor disciplinare în privința procurorilor, 18 hotărâri au fost contestate de către autorii sesizărilor (avocați și petiționari) la Colegiul de disciplină și etică, toate fiind respinse ca neîntemeiate, cu menținerea deciziilor adoptate.

În 45 cazuri au fost identificate temeuri de tragere la răspundere disciplinară și au fost întocmite rapoarte care împreună cu deciziile și materialele procedurii disciplinare au fost transmise Colegiului de disciplină și etică pentru examinare. Ultimul, a examinat cu pronunțarea hotărârilor 39 proceduri disciplinare, din care câte 2 proceduri disciplinare în privința a doi procurori, fiind conexate într-o procedură, iar în alte 4 proceduri examinarea disciplinară încă nu a fost finisată.

Din numărul indicat al procedurilor disciplinare examinate de Colegiul de disciplină și etică au fost pronunțate 30 hotărâri cu constatarea abaterilor disciplinare și aplicarea sancțiunilor disciplinare. Totodată, de către Inspekția procurorilor au fost contestate 4 hotărâri ale Colegiului de disciplină și etică privind încetarea procedurilor disciplinare, din care 2 au fost admise de către Consiliul Superior al Procurorilor, fiind aplicate sancțiuni disciplinare în privința procurorilor, iar alte 2 contestații au fost respinse.

În total, în anul 2017 în urma verificării sesizărilor cu privire la fapte ce pot constitui abateri disciplinare de către Inspekția procurorilor, de către Colegiul de disciplină și etică și Consiliul Superior al Procurorilor, au fost trași la răspundere disciplinară 33 procurori, fiindu-le aplicate următoarele sancțiuni disciplinare:

- avertisment - 11 procurori;
- mustrare - 14 procurori;
- retrogradare în funcție – 1 procuror;

- eliberare din funcția de procuror – 7 procurori.

Totodată, 5 procurori au fost atenționați de către Procurorul General asupra neadmiterii derogărilor de lege.

Inspecția procurorilor a mai efectuat și alte activități ce țin de:

- evaluarea performanțelor procurorilor și verificări în vederea promovării acestora;
- verificarea conform Regulamentului cu privire la verificarea titularilor și candidaților la funcții publice, auxiliare și tehnice în organele Procuraturii, în legătură cu angajarea în Procuratură;
- întocmirea de informații în adresa altor instituții (SIS, Aparatul Președintelui Republicii Moldova, Uniunea Avocaților) privitor la prezența factorilor de risc în activitate în legătură cu participarea la concursuri, pentru obținerea licenței pentru exercitarea profesiei de avocat.

Conform competențelor funcționale, Inspecția procurorilor este responsabilă pentru înregistrarea cazurilor de influență necorespunzătoare asupra procurorilor și funcționarilor publici ai organelor Procuraturii și avertizărilor despre posibile ilegalități comise în cadrul Procuraturii. În perioada vizată au fost înregistrate 2 cazuri de influență necorespunzătoare a procurorilor, în urma verificării cărora nu au fost stabilite temeiuri pentru reacționare.

Totodată, Inspecția procurorilor asigură recepționarea apelurilor la linia specializată anticorupție din cadrul Procuraturii Generale referitoare la comiterea pretinselor acte de corupție, conexe corupției, precum și altor fapte de comportament corupțional. Însă, în majoritatea cazurilor apelurile cetățenilor la linia anticorupție au fost efectuate cu scopul de a primi consultații sau pentru expunerea dezacordului cu activitatea organelor de urmărire penală și a hotărârilor procesuale adoptate de către justițiar.

În contextul indicatorilor de realizare care se referă la numărul de investigații, cauze penale și sentințe pe cazurile de corupție, se constată că pe parcursul anului 2017 Procuratura Anticorupție⁹ a inițiat 10 cauze penale în privința a 9 procurori și 2 ex-procurori, dintre acestea 3 cauze pentru corupere pasivă, 4 pentru trafic de influență și câte 1 cauze pentru abuz de putere, exces de putere și, respectiv, neglijență în serviciu.

În judecată au fost transmise cu rechizitoriu pentru examinare în fond 4 cauze, în care 3 procurori au fost învinuiți de trafic de influență și 1 procuror de corupere pasivă. Alte 11 cauze în privința a 12 procurori se află la etapa urmăririi penale.

În același timp, în perioada de referință instanțele de fond au pronunțat 3 sentințe în privința a 3 persoane: un ex-Prim adjunct al Procurorului General fiind condamnat pe art.303 alin.(3) Cod penal, un procuror în Procuratura raionului Edineț fiind achitat pe art.324 alin.(3) lit.a) Cod penal din motivul lipsei elementelor infracțiunii și un procuror în procuratura raionului Ocnița fiind condamnat pe art.326 alin.(2) lit.b) Cod penal.

⁹ Scrisoarea nr.313 din 11.01.2018

Pe rolul instanțelor de fond se află la moment 8 cauze în privința a 4 procurori învinuiți de corupere pasivă și câte 2 procurori învinuiți de trafic de influență și abuz de putere.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea a fost realizată parțial. Totodată, s-a constatat lipsa implicării Inspecției procurorilor în Campanii de conștientizare de către public a eticii și conduitei profesionale. Aceste activități necesită o pregătire suplimentară a personalului Inspecției procurorilor, în domeniul desfășurării măsurilor de prevenire a comportamentului coruptibil și asigurare a integrității personalului angajat.

Recomandări: În perioada următoare de activitate urmează a fi organizate activități de instruire a personalului Inspecției prin prisma cerințelor și standardelor stabilite de cadrul legislativ - *Pachetului de integritate* (Legea integrității nr. 82 din 25.05.2017, Legea nr.132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, Legea nr.133 din 17.06.2016 privind declararea averii și intereselor personale etc.). De asemenea este necesară instruirea personalului în domeniul realizării activităților de prevenire a comportamentului coruptibil și neetic.

5.2.Potrivit **pct.14** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea: *Elaborarea planului operațional și termenelor de realizare pentru îmbunătățirea capacităților secției relații publice, care să includă:*

- a. *Definirea:*
 - i. *Responsabilităților generale și specifice*
 - ii. *Cerințelor față de personalul acestei secții (numărul persoanelor și calificarea acestora)*
 - iii. *Alte resurse necesare*
- b. *Identificarea asistenței potențiale din partea statului sau a donatorilor externi pentru buna funcționare a acestei secții și, potențial, pentru lărgirea acesteia*
- c. *Stabilirea termenelor de implementare.*

Termen de realizare – Trimestrul III 2017

Indicatori de performanță – Plan operațional elaborat

Subdiviziuni responsabile – Grupul de lucru privind eficientizarea managementului procuraturii

În scopul reglementării și asigurării activității eficiente a funcționarilor publici și a personalului tehnic din cadrul Procuraturii prin Ordinul Procurorului General nr.48/28 din 07.12.2016 a fost aprobat *Regulamentul* privind organizarea activității funcționarilor publici și a personalului tehnic în cadrul Procuraturii. Astfel, definiția, responsabilitățile generale și specifice, cerințele față de personalul Secției (numărul persoanelor și calificarea acestora) sînt cuprinse în Capitolul III al Regulamentului menționat.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea a fost realizată parțial, aspectele preconizate a fi menționate în planul operațional au fost reflectate în Regulamentul, aprobat prin ordinul nr.48/28 din 07.12.2016 a Procurorului General. Totodată, pînă în prezent, deși a fost anunțat, la 05.07.2017 și 01.11.2017, concurs pentru ocuparea funcției de șef al *Secției relații publice*, în ambele cazuri s-au înscris pentru participare cîte un candidat, dar nici unul nu a promovat concursul. Astfel lipsa conducătorului Secției creează deficiențe pentru implementarea a careva politici de dezvoltare a capacităților subdiviziunii.

În același timp, în anul 2017, au fost întreprinse acțiuni pentru crearea și dezvoltarea capacităților serviciilor analogice în cadrul procuraturilor specializate. Aceleași obiective au fost incluse în noul document de politici SDSJ 2016-2021, fiind parte a programului de acțiuni a proiectului Uniunii Europene și Consiliului Europei (CLEP) Combaterea corupției prin aplicarea legii și prevenire.

Recomandări: De a relua procedurile de ocupare a funcției vacante. De a focusa eforturile pentru dezvoltarea capacităților subdiviziunilor respective din cadrul procuraturilor specializate, inclusiv cu suportul partenerilor de dezvoltare (proiectul CLEP).

5.3.Potrivit **pct.15** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea: *Implementarea planului operațional pentru îmbunătățirea capacităților secției relații publice*, cu următoarele specificări:

Termen de realizare – Trimestrul III 2017

Indicatori de performanță – Conform planului operațional/de implementare

Subdiviziuni responsabile – Secția relații publice, Direcția finanțe și administrare

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea nu a fost realizată, fiind valabile comentariile de la pct. 5.2. din prezentul Raport.

Recomandări: Sînt valabile recomandările de la pct. 5.2. din prezentul Raport.

5.4.Potrivit **pct.16** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea: *Organizarea, cel puțin semi-anuală, a unor briefing-uri cu participarea mass-media și societății civile*:

Termen de realizare – Semestrul II 2017;

Indicatori de performanță – Briefing-uri organizate;

Subdiviziuni responsabile – Procurorii pentru misiuni speciale; Secția relații publice

Pe parcursul anului 2017 de către Procuratura Generală au fost organizate 29 de briefing-uri cu participarea reprezentanților mass-media, fiind relatate rezultatele investigațiilor pe cauze penale de rezonanță, cum ar fi evaziuni fiscale, trafic de droguri, contrabandă, acte de corupție, omoruri la comandă etc.¹⁰.

¹⁰ Scrisoarea nr.36-2d/18-23 din 30.01.2018

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea a fost realizată.

Recomandări: Având în vedere caracterul continuu al acțiunii, realizarea acesteia urmează a fi continuată în anul 2018.

5.5.Potrivit **pct.17** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea *Organizarea anuală a zilelor ușilor deschise la Procuratura Generală*, cu următoarele specificări:

Termen de realizare – *Semestrul II 2017*

Indicatori de performanță – *Zilele ușilor deschise organizate și probleme/deficiențe evidențiate*

Subdiviziuni responsabile – *Procurorii pentru misiuni speciale; Direcția finanțe și administrare; Secția relații publice; Secția secretariat, petiții și audiență*

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea nu a fost realizată. Activități de această categorie nu au fost organizate, în incinta Procuraturii. Totodată, procurorii au participat la activitatea organizată de Parlamentul Republicii Moldova, unde a fost prezentată vizitatorilor (copii) informația cu privire la competențele, organizarea și activitatea Procuraturii.

Recomandări: Acțiunea este importantă a fi realizată în perioada anului 2018 în contextul intensificării comunicării cu societatea și promovarea imaginii instituției.

5.6.Potrivit **pct.18** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea: *Îmbunătățirea paginii web a Procuraturii Generale*, cu următoarele specificări.

Termen de realizare – *Trimestrul II 2017*

Indicatori de performanță – *Pagina web a Procuraturii Generale îmbunătățită;*

Subdiviziuni responsabile – *Secția tehnologii informaționale și combaterea crimelor cibernetice; Direcția finanțe și administrare; Secția relații publice; Secția secretariat, petiții și audiență.*

Prin Ordinul Procurorului General nr.43/4 din 23.11.2016 a fost aprobat Regulamentul privind pagina oficială a Procuraturii Republicii Moldova www.procuratura.md în rețeaua Internet.

Pagina web a Procuraturii Generale a fost parțial îmbunătățită. Astfel, pagina WEB conține informații, inclusiv despre modul de depunere a plângerilor de către cetățeni și despre procedura de examinare a plângerilor respective. Mai mult, aceasta permite și depunerea on-line a plângerilor.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea a fost realizată parțial. Astfel, deși au fost efectuate unele îmbunătățiri ale paginii web, platforma de actualizare a

paginii este învechită și nu corespunde cerințelor minime stabilite de Guvern.

Recomandări: Este necesar de a schimba platforma paginii Web a instituției în conformitate cu standardele stabilite de Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.188 din 03.04.2012.

5.7. Potrivit **pct.19** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea: *Elaborarea unei strategii de comunicare multi-media comprehensivă sau revizuirea strategiei de comunicare existente*, cu următoarele specificări:

Termen de realizare – *Semestrul II 2017;*

Indicatori de performanță – *Strategie de comunicare elaborată sau revizuită;*

Subdiviziuni responsabile – *Secția relații publice; Procurorii pentru misiuni speciale; Inspekția procurorilor*

În scopul promovării eticii profesionale a procurorului și sporirii încrederii societății în Procuratură, prin Hotărârea CSP nr.12-40/17 din 30.03.2017 și Ordinul Procurorului General nr. 11/28 din 30.03.2017 a fost aprobată Concepția de promovare a eticii profesionale și de sensibilizare a opiniei publice cu privire la etica profesională a procurorilor, care reprezintă totalitatea aspectelor teoretice și practice ce țin de reglementarea promovării imaginii Procuraturii și conduitei procurorului în timpul și în afara exercițiului funcției.

Totodată, potrivit pct.2 din Ordinul menționat, asigurarea studierii Concepției de către personalul din subordine și adoptarea măsurilor pentru punerea ei în aplicare a fost pusă în sarcina procurorilor-șefi ai subdiviziunilor Procuraturii Generale, ai procuraturilor specializate și teritoriale, Inspectorul-șef al Inspekției procurorilor.

Concepția de promovare a eticii profesionale și de sensibilizare a opiniei publice cu privire la etica profesională a procurorilor a fost plasată și pe pagina web oficială a Procuraturii.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea a fost realizată.

Recomandări: Este necesară familiarizarea suplimentară a personalului Procuraturii cu documentul respectiv. S-a constatat lipsa unui document de politici (Plan de acțiuni) pentru implementarea Concepției.

5.8. Potrivit **pct.20** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea: *Realizarea unui studiu privind obstacolele existente în cadrul Procuraturii pentru diversitate (inclusiv, cel puțin de gender și etnică) la angajare, promovare, conducere, reprezentare și participarea la luarea deciziilor, care să conțină recomandări pentru înlăturarea (sau ameliorarea) unor astfel de obstacole.*

Termen de realizare – *Trimestrul III-IV 2017;*

Indicatori de performanță – *Studiu elaborat; Grup de lucru creat; raport elaborat/întocmit și recomandări formulate;*

Subdiviziuni responsabile – *Grupul de lucru creat; Procurorii pentru misiuni*

speciale în parteneriat cu CSP

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea nu a fost realizată. Deficiențele au fost determinate de coincidența perioadei de realizare cu perioada de organizare a concursurilor pentru ocuparea funcțiilor. Mai mult, anul 2017 a fost perioada punerii în aplicare a noului mecanism de selecție și carieră a procurorilor, dar și a funcționarilor¹¹ din cadrul instituției.

Recomandări: A transfera realizarea acțiunii pentru semestrul I 2018.

6. Obiectivul H: Implementarea eficientă, responsabilă și în timp util a (1) noii Legi cu privire la Procuratură, (2) obligațiilor continue a PG și CSP potrivit Strategiei de Reformare a Sectorului Justiției și (3) acestui Program de Dezvoltare Strategică

6.1. Potrivit **pct.21** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea: *Crearea de către Procurorul General și CSP a Comisiei de Coordonare a Reformei Procuraturii (în continuare-CCRP) cu responsabilitatea de a coordona, monitoriza și modifica, în funcție de necesitate - sub îndrumarea Procurorului General și a Președintelui CSP.*

Termen de realizare – Semestrul II 2017

Indicatori de performanță – *Comisie de Coordonare a Reformei Procuraturii creată. Regulamentele, ordinele, indicațiile, instrucțiunile și alte documente de ordin administrativ interne necesare (sau recomandate) – sau modificarea celor existente – pentru implementarea noii Legi cu privire la Procuratură sunt elaborate, adoptate și implementate; Legea cu privire la Procuratură și SRSJ implementate la timp și eficient. Nivelul încrederii publice în Procuratură; Mecanisme stabilite și aplicate.*

Subdiviziuni responsabile – *Comisia de Coordonare a Reformei Procuraturii; Secția politici, reforme și management al proiectelor.*

Prin Dispoziția Procurorului General nr.22/28 din 17.05.2017 a fost constituită Comisia de Coordonare a Reformei Procuraturii.

Referitor la cadrul normativ departamental elaborat pentru implementarea noii Legi cu privire la Procuratură, menționăm următoarele:

În contextul asigurării continuității implementării reformei Procuraturii, ținând cont de statutul și competențele atribuite procuraturilor specializate, în anul 2017, au fost revizuite și adoptate mai multe acte departamentale necesare pentru reglementarea organizării și funcționării acestora.

¹¹ Ordinul nr. 41/28 din 04.09.2017 a Procurorului General
Ordinul nr. 42/28 din 05.09.2017 a Procurorului General

Astfel, în vederea punerii în aplicare cât mai eficiente a actelor legislative ce au schimbat modul de organizare, atribuțiile dar și prioritățile Procuraturii, au fost elaborate un șir de acte normativ departamentale.

În vederea realizării obiectivelor ce contribuie la consolidarea și modernizarea în continuare a instituției, a perfecționării abilităților profesionale și a consolidării integrității angajaților Procuraturii, precum și pentru promovarea calității actului de justiție, de către Procurorul General a fost aprobat Planul operațional al Procuraturii pentru realizarea în anul 2017 a activităților incluse în Planul de Dezvoltare Strategică (PDS) a Procuraturii pentru anii 2016-2020. (*dispoziția Procurorului General nr.19/28 din 11.05.2017*).

În contextul implementării prevederilor Legii nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, a Legii nr. 159 din 07.07.2016 cu privire la Procuraturile specializate și a Legii nr. 152 din 01.07.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*cadrul conex*), au fost elaborate mai multe acte normative departamentale, după cum urmează:

- Regulamentul de activitate al Procuraturii Anticorupție (*ordinul PG nr.8/28 din 17.02.2017*);

- Regulamentul de activitate al Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (*ordinul PG nr. 7/28 din 17.02.2017*);

- Regulamentul cu privire la ocuparea funcției publice în Procuratură (*ordinul PG nr.41/28 din 04.09.2017*);

- Regulamentul privind modul de organizare a concursului „Cel mai bun în profesie” (*ordinul PG nr. 4/28 și 5/28 din 01.02.2017*);

- Regulamentul privind utilizarea simbolurilor corporative (*Ordinul PG nr. 17/28 din 02.05.2017*);

- Regulamentul cu privire la perfectarea, eliberarea și păstrarea legitimației de serviciu a procurorului, consultantului procurorului și a personalului detașat în procuraturile specializate (*ordinul PG nr. 42/28 din 04.09. 2017*);

- Ordinul pentru modificarea și completarea Regulamentului cu privire la organizarea, competența și modul de funcționare a Inspecției procurorilor (*ordinul PG nr. 43/28 din 04.09. 2017*);

- Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea activității de audiență a persoanelor în Procuratură (*ordinul PG nr.70/09 din 28.12.2017*).

În perioada de raport, întru asigurarea optimizării structurii Procuraturii au fost emise acte normativ-departamentale, care au ajustat structura instituției la necesitățile identificate :

- Ordinul Procurorului General nr.681-p din 15.06.2017 privind structura internă,

reședințele, și statul de personal al sistemului Procuraturii;

- Ordinul Procurorului General nr.1238-p din 13.10.2017 prin care a fost modificată structura și statul de personal al procuraturii de circumscripție Cahul și a PCCOCS;

- Ordinul Procurorului General nr.1598-p din 22.12.2017 prin care a fost modificată structura și statul de personal al procuraturilor specializate, fiind formate servicii de informare și comunicare cu mass-media.

În total, în scopul implementării legii/continuității reformei Procuraturii, au fost emise **1664** de ordine, din ele:

- **18** ordine ce au urmărit stabilirea noii structuri a organelor Procuraturii, fie prin lichidare, reorganizare sau fuzionare a Procuraturilor, în care a fost vizat absolut tot personalul Procuraturii (**1135** persoane);

- **420** ordine ce au vizat mișcările de personal, atât de procurori, cât și a celorlalți angajați ai procuraturii (funcționari publici, inclusiv cu statut special, tehnici și auxiliar);

- **106** ordine despre eliberarea din funcție, *inclusiv 32 de procurori*;

- **802** alte ordine ce au vizat cariera procurorilor, alte chestiuni legate de legislația muncii.

De asemenea, au fost abrogate **47** acte normative departamentale care în contextul implementării reformei instituționale și-au pierdut importanța.

În contextul asigurării continuității activităților de reformare a Procuraturii și ajustare a actelor legislative ce reglementează acest proces, în anul 2017, Procuratura a elaborat mai multe proiecte de legi care au avut scopul de a exclude lacunele sau divergențele legislative, care creează impedimente la implementarea eficientă a reformei instituției.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea a fost realizată.

Recomandări: În continuare, în decursul anului 2018, este necesară revizuirea întregului cadru normativ departamental pentru identificarea actelor instituționale desuete, precum și a celor care necesită modificări sau completări.

6.2. Potrivit **pct.22** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea: *Elaborarea de către CCRP a măsurilor de management corespunzătoare pentru monitorizarea continuă a progreselor implementării acțiunilor prevăzute de acest PDS, noii Legi cu privire la Procuratură și Strategiei de Reformare a Sectorului Justiției*, cu următoarele specificări:

Termen de realizare – Semestrul II 2017

Indicatori de performanță – *Măsurile de management elaborate; Raport de monitorizare întocmit.*

Subdiviziuni responsabile – Comisia de Coordonare a Reformei Procuraturii;

Procuratura a întocmit un raport cu privire la implementarea Legii nr. 3 din 25.02.2016, care în luna octombrie 2017 a fost prezentat de către Procurorul General și adjuncții săi în Parlamentul Republicii Moldova.

De asemenea, în luna decembrie 2017, Ministerul Justiției cu suportul secției politici, reforme și management al proiectelor a PG a întocmit un raport cu privire la implementarea Reformei Procuraturii și punerea în aplicare a Legii nr.3 din 25.02.2016 și a Legii nr. 159 din 07.07.2016 cu privire la procuraturile specializate.

În aceeași perioadă, reprezentanții secției politici, reforme și management al proiectelor a PG, au participat în cadrul Pilonilor II, IV, VI, VII la lucrările Grupurilor de monitorizare a implementării SRSJ 2011-2016, iar șeful subdiviziunii respective a exercitat atribuțiile de președinte pentru Pilonul II.

În cadrul realizării Planului de acțiuni pentru implementarea SRSJ 2011-2016 subdiviziunile Procuraturii au interacționat eficient în limita atribuțiilor funcționale, fluxul de informații și acțiuni fiind coordonat de către Secția politici, reforme și management al proiectelor a PG, care a fost creată în anul 2016. În acest context, nu a fost identificată necesitatea elaborării unor măsuri manageriale suplimentare celor existente.

Cu referire la monitorizarea implementării PDS, prezentul raport de monitorizare oferă posibilitatea evaluării progreselor înregistrate la implementarea acțiunilor prevăzute în Programul de Dezvoltare Strategică (PDS) a Procuraturii pentru anii 2016-2020, a constata deficiențele identificate în procesul de implementare a noii Legi cu privire la Procuratură și Strategiei de Reformare a Sectorului Justiției, precum și formularea unor recomandări pentru remedierea deficiențelor.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea a fost realizată parțial.

Recomandări: A transfera realizarea acțiunii pentru semestrul I 2018, având în vedere caracterul continuu al acesteia. De a fortifica capacitățile Secției politici, reforme și management al proiectelor a PG în vederea elaborării, monitorizării, coordonării și raportării documentelor de politici.

6.3. Potrivit **pct.23** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea: *Elaborarea și adoptarea de către PG și CSP a regulamentelor, ordinelor, indicațiilor, instrucțiunilor și altor documente de ordin administrativ interne necesare adiționale recomandate pentru implementarea eficientă a noii Legi cu privire la Procuratură*, cu următoarele specificări:

Termen de realizare – Conform termenelor de realizare stabilite de CCRP

Indicatori de performanță – Numărul regulamentelor, ordinelor, indicațiilor, instrucțiunilor și altor documente de ordin administrativ elaborate/modificate

Subdiviziuni responsabile – Comisia de Coordonare a Reformei Procuraturii;

Sînt valabile comentariile expuse la **pct.6.1.** din prezentul Raport.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea a fost realizată.

Recomandări: Avînd în vedere caracterul continuu al acțiunii, în decursul anului 2018, este necesară revizuirea întregului cadru normativ departamental pentru identificarea actelor instituționale desuete, precum și a celor care necesită modificări sau completări.

Scopul strategic II:

7. Obiectivul A: *Asigurarea folosirii eficiente și accesul echitabil la oportunitățile de instruire disponibile pentru a susține eforturile de perfecționare a cunoștințelor și abilităților profesionale ale procurorilor, inspectorilor în cadrul inspecției procurorilor și consultanților procurorilor, inclusiv instruirea procurorilor potrivit specializărilor lor și consolidarea responsabilității profesionale, respectarea standardelor în domeniul drepturilor omului și a prevenirii și combaterii corupției*

7.1. Potrivit **pct.24** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea *Susținerea beneficiarilor instruirii de a folosi oportunitățile de instruire oferite de INJ, instituțiile de învățămînt superior din Republica Moldova, și alți donatori externi.*

Termen de realizare – *Semestrul II 2017; anual pe toată durata PDS;*

Indicatori de performanță – *Numărul/procentul procurorilor și celorlalți beneficiari care au obținut cele 40 de ore de instruire continuă cerute anual; Nivelul de creștere a cunoștințelor beneficiarilor de instruire în domeniile pertinente; Performanța îmbunătățită a procurorilor și celorlalți beneficiari de instruire, inclusiv rezultatele cauzelor penale după examinarea în instanțele de judecată; Nivelul încrederii publice în Procuratură .*

Subdiviziuni responsabile – *Secția resurse umane; Direcția urmărire penală și criminalistică; Direcția judiciară; Secția relații publice*

Una din cele mai importante garanții ale independenței și imparțialității procurorului în exercitarea funcției, rămîne a fi formarea profesională continuă a acestuia. Această responsabilitate revine Institutului Național al Justiției, procurorilor-șefi ai subdiviziunilor Procuraturii Generale, a procuraturilor teritoriale și specializate, precum și fiecărui procuror individual. Formarea profesională continuă a procurorilor urmează a fi realizată ținîndu-se cont de specializarea acestora.

În vederea asigurării realizării activităților de instruire continuă a procurorilor,

pentru anul 2017, au fost organizate și desfășurate 183 conferințe, mese rotunde, seminare de instruire cu participarea a 2100 procurori și funcționari publici din cadrul Procuraturii.

Pornind de la rezultatele activității desfășurate, indicatorii de performanță calitativi și cantitativi obținuți pe parcursul anului 2017, calitățile profesionale și morale ale procurorilor, Consiliul Superior al Procurorilor a propus Procurorului General încurajarea a 103 procurori.

Totodată, a fost dispusă stimularea a 3 membri ai Consiliului Superior al Procurorilor, a 92 funcționari publici, a 22 lucrători tehnici, iar pentru promovarea imaginii instituției a 14 ex-procurori.

Pentru contribuție meritorie la dezvoltarea colaborării dintre Procuratura Generală și organele de drept din țară, Misiunea Norvegiană de Experți Pentru Promovarea Supremației Legii în Moldova, prin Ordinul Procurorului General a fost decorată cu Crucea „Pentru merit” de clasa I.

Potrivit informației Secției resurse umane¹² în anul 2017 procurorii (în vederea obținerii celor 40 ore de instruire continua) au participat la următoarele instruirii:

„Respectarea drepturilor omului în conformitate cu Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a libertăților fundamentale”:

- 14.09.2017 - ședința de închidere a cursului-pilot de instruire la distanță „Urmărirea penală și Convenția Europeană a Drepturilor Omului” la care au participat 5 procurori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale;
- 21-21.09.2017 (INJ, Centrul de Resurse Juridice din Moldova) – seminar „Convenția Europeană a Drepturilor Omului”, la care au participat 12 procurori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale;
- 11.10.17 (INJ) - seminar „Asigurarea drepturilor fundamentale ale persoanei în contextul cooperării juridice internaționale a statelor” la care au participat 13 procurori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale;
- 12-13.10.17 (INJ) - Curs “CEDO-aspecte penale”, la care au participat 10 procurori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale;
- 02-03.11.17 (INJ) - Curs „Investigarea sub acoperire și provocare prin prisma CEDO și practica CEDO”, la care au participat 20 procurori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale;
- 06-07.11.17 (INJ) - Curs „CEDO – aspecte civile”, la care au participat 7 procurori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale;

„Jurisprudența instanțelor naționale și a instanțelor străine pertinente”:

12

- 21-22.09.2017 - seminar „Lucrul metodologic al judecătorilor penali și procurorilor în analiza juridică a cauzelor penale” organizat de către Fundația Germană pentru Cooperare Juridică Internațională (Fundația IRZ) în colaborare cu Asociația Judecătorilor din Republica Moldova (AJRM), la care au participat 10 procurori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale.

„Principii și mecanisme anti-corupție”:

- 06-10.11.2017 (Institut CEELI Praga, Cehia) - Curs de formare “Urmărirea penală și judecarea corupției publice”, la care au participat 6 procurori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale;

- 13-14.11.17 (Biroul Federal de Investigație (FBI al SUA)) - Curs de instruire „Investigarea crimelor referitoare la corupție”, la care au participat 10 procurori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale;

- 04.12.017 (INJ) - Seminar „Metode de prevenire a comportamentului corupțional. Testarea integrității profesionale”, la care au participat 18 procurori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale;

- 05.12.17 (INJ) - Seminar „Problematica calificării infracțiunilor economice și a infracțiunilor de corupție și conexe”, la care au participat 19 procurori și 2 formatori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale;

- 06.12.17 (INJ) - Seminar „Metodica investigării infracțiunilor de corupție și a celor conexe”, la care au participat 19 procurori și 3 formatori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale;

- 08.12.17 (INJ) - Seminar „Recuperarea veniturilor criminale”, la care au participat 21 procurori și 1 formator din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale;

- 21.12.17 (INJ) - Seminar „Prevenirea și combaterea corupției”, la care a participat Octavian Iachimovschi, procuror în Procuratura Anticorupție în calitate de formator.

„Etica și deontologia procurorului”:

- potrivit Planului de formare continuă pentru anul 2017, aprobat prin ordinul Directorului Executiv al Institutului Național al Justiției și a Planului calendaristic de formare continuă pentru semestrul I al anului 2017, de către Institutul Național al Justiției a fost organizat seminarul „Etica și deontologia profesională” pe data de 23.11.17, la care au participat 28 procurori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale.

„Tehnici moderne de investigație și urmărire penală, inclusiv echipe task-force”:

- 02-03.11.17 (INJ/IRZ) - Seminar „Principiile procesual penale și desfășurarea procedurii în procesul penal” la care au participat 12 procurori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale;

- 10.11.17 (TAIEX) - Conferință internațională „Debirocratizarea procesului penal”, la care au participat 25 procurori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale;

- 08-09.11.17 (INJ) - Curs “Particularitățile urmăririi penale și judecării cauzelor privind infracțiunile informatice”, la care au participat 15 procurori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale;

- 04-05.12.17 (INJ/IRZ) - Masa rotunda „Discuții de specialitate cu reprezentanții poliției, procuraturii și judecătorilor de instrucție pe tema inițierii procesului penal și structurarea procedurii de urmărire penală în situații de comportament sancționabil prevăzut de articolele 184, 285, 287 și 349 Codul penal al Republicii Moldova”, la care au participat 10 procurori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale;

- 11 și 18 decembrie 2017 (INJ) - Seminar „Rolul procurorului în cazurile cu implicarea copiilor în conflict cu legea penală”, la care au participat 41 procurori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale.

„Alte domenii axate pe specializarea procurorilor și pe necesitățile celorlalți beneficiari”:

- 10-11.07.2017 - Seminar „Constatarea circumstanțelor de fapt în instanța de judecată, audierea și credibilitatea martorilor, teoria și aprecierea probelor”, la care au participat 8 procurori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale;

- 31.07.2017 - seminar „Utilizarea tablei interactive smart board și a softului educațional smart notebook” la care au participat 5 procurori-formatori din cadrul Procuraturii Generale;

- 07.08.2017 - Conferința Regională „Gestiunea colectivă a drepturilor de autor și drepturilor conexe” la care au participat 4 procurori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale;

- 11-12 .09.2017 - Conferința Regională Garanțiile și Cooperarea cu furnizorii de serviciu, la care au participat 9 procurori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale;

- 20.09.2017 (INJ, PNUD) – seminar „Microsoft Word” la care a participat un procuror;

- 02-05.10.17 - Centrul pentru Studii Europene de Securitate (Olanda) a organizat un Atelier a Grupului de lucru Inter-Instituțional desfășurat în cadrul proiectului „Promovarea Justiției de Tranzacție: elaborarea și aplicarea unui mecanism pentru contextul din Republica Moldova” la care au participat 2 procurori din procuraturile teritoriale;

- 18-19.10.2017 (SFS, TAIEX) - Atelier de lucru “Elaborarea sistemului de analiză a riscurilor pentru eficientizarea activității Serviciului Fiscal de Stat”, la care au participat 2 procurori din procuraturile teritoriale;

- 09.11.17 (Inspectoratul Național de Probațiune) - Seminar „Prezentarea concepției privind dezvoltarea sistemului de monitorizare electronică ca alternativă la detenție” la care au participat 9 procurori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale;

- 13.12.17 (INJ) - Seminar „Asigurarea respectării drepturilor de proprietate

intelectuală în instanțele de judecată”, la care au participat 12 procurori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale;

- 13.12.17 (Agenția Suedeză, IDOM) - Curs „Respectarea drepturilor persoanelor cu dezabilități mintale și intelectuale în instituțiile psihiatrice” la care a participat Ion Caracuian, procuror-șef al Secției combatere tortură din cadrul Direcției urmărire penală și criminalistică a Procuraturii Generale, în calitate de formator;

- 13-14.12.17 (UNICEF, OIM) - Atelier „Protecția copiilor/victime a exploatării. Tehnici de audiere a victimelor minore”, la care au participat 2 procurori din cadrul Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale;

- 14.12.17 (INJ) - Seminar „Sursele informaționale în domeniul proprietății intelectuale”, la care au participat 12 procurori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale;

- 14.12.17 (INJ) - Seminar „Elemente de programare neurolingvistică”, la care au participat 4 procurori din cadrul Procuraturii Generale;

- 14.12.17 (UN Women, Guvernul Suediei) - Atelier “Co-crearea instrucțiunilor pentru *Echipele Multi-Disciplinare* (EMD) privind îmbunătățirea mecanismului de soluționare a actelor de violență în familie”, la care a participat Lilia Agapie, procuror în procuratura raionului Căușeni;

- 15.12.17 (INJ) - Seminar „Soluționarea extra-judiciară a conflictelor în domeniul proprietății intelectuale”, la care au participat 9 procurori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale.

Totodată, în contextul *aprecierii nivelului de creștere a cunoștințelor beneficiarilor de instruire în domeniile pertinente*, conform informației Direcției urmărire penală și criminalistică ¹³ în perioada anului 2017 de către Secția combatere tortură au fost desfășurate 3 seminare pentru angajații Departamentului de Carabinieri, dintre care 2 seminare pentru factorii de decizie ai aparatului central al acestei instituții, precum și conducătorii subdiviziunilor teritoriale și 1 seminar pentru instruirea ofițerilor unei subdiviziuni teritoriale.

Au fost organizate instruirii ce au vizat promovarea în practică a exigențelor dreptului internațional și cerințele mecanismelor de monitorizare a drepturilor omului referitor la executarea angajamentelor naționale ce derivă din art.3 al CEDO, după cum urmează:

- 3 seminare pentru grupuri mixte de procurori și judecători;
- 5 seminare pentru funcționarii din cadrul Departamentului Instituțiilor Penitenciare;
- 3 seminare destinate instruirii cadrelor medicale din instituțiile penitenciare;
- 4 seminare pentru asistenții judecătorilor.

De asemenea a fost organizat un seminar tematic privind *metodologia investigării sesizărilor privind tortura, tratamentul inuman sau degradant* pentru audienții Institutului Național de Justiție, candidați la funcția de procuror.

¹³ Scrisoarea nr.11-12/17-5364 din 29.12.2017

Importanța acestei instruirii a fost subliniată și de măsurile practice efectuate, în cadrul cărora s-au organizat pentru tinerii profesioniști ședințe de judecată simulate, inclusiv pe un caz ce se referea la o infracțiune de tortură.

Mai mult, de către Procuratură au fost organizate 2 instruirii pentru angajații izolatoarelor de detenție provizorie din cadrul inspectoratelor teritoriale de poliție, în cadrul cărora s-au discutat aspecte importante ce țin de detenția persoanelor, asigurarea standardelor corespunzătoare pe domeniul respectării drepturilor persoanelor private de libertate

Cu suportul IDOM și Agenției Suedeze pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională, s-a desfășurat conferința națională „Deficiențe și soluții în asigurarea respectării drepturilor persoanelor cu dezabilități mintale aflate în instituțiile psihiatrice și psihoneurologice din Republica Moldova”, în cadrul căreia șeful secției combatere tortură a participat în calitate de moderator al panelului de discuții privind identificarea soluțiilor pentru depășirea barierelor la investigațiile privind asemenea alegații. Această reuniune a convocat reprezentanți ai diferitor medii profesionale, organizații non-guvernamentale, ceea ce a asigurat caracterul interactiv al dezbaterilor, elucidarea deficiențelor existente în practică și evaluarea bunelor practici internaționale pentru asigurarea la nivel adecvat a garanțiilor pentru persoanele cu probleme de sănătate mintală

În aceeași ordine de idei, procurorii din cadrul Secției combatere tortură a Procuraturii Generale, în parteneriat cu IDOM, au participat la 7 seminare de instruire care au avut ca beneficiari diverse grupuri de funcționari de stat:

- factorii de decizie și manageri ai Inspectoratelor de poliție teritoriale;
- conducătorii și angajații Internatelor psiho-neurologice;
- angajații spitalelor clinice de psihiatrie.

În cadrul instruirilor au fost dezbătute probleme și dificultăți practice generate de condițiile activității într-un mediu specific, necesitatea menținerii unor reguli corecte de comunicare și interacționare cu persoanele aflate în custodia statului.

În perioada anului 2017, procurorii Secției combatere tortură a PG au participat și la *școala de vară*, de formare a formatorilor, pe domeniul prevenirii și combaterii relelor tratamente. Desfășurarea instruirii s-a axat pe elaborarea unor procese simulate și opțiuni de investigații și judecare a unor cazuri de tortură și alte rele tratamente, care vor constitui obiect al curriculei de formare inițială în cadrul programelor Institutului Național de Justiție.

Procurorii Secției combatere tortură au participat în calitate de formatori și la ***cursul de instruire*** „Tortura. Rolul personalului psiho-social din sistemul penitenciar în identificarea și documentarea cazurilor de tortură”, **organizat pentru psihologii și asistenții sociali**, care activează în cadrul instituțiilor penitenciare din țară. Intervenția procurorilor Secției combatere tortură s-a circumscris explicațiilor referitoare la noțiunea de tortură, tratament inuman sau degradant, atât prin prisma legislației naționale, cât și jurisprudenței internaționale, prezentării exemplurilor practice și promovării standardelor pe care trebuie să le urmeze investigațiile efectuate în baza plângerilor despre rele

tratamente în custodia statului.

În perioada de referință, în vederea promovării imaginii și a viziunilor Procuraturii cu privire la respectarea drepturilor omului, procurorii au participat la lucrările a 2 mese rotunde în cadrul cărora au fost inițiate dezbateri publice, în comun cu organizațiile non-guvernamentale, reprezentanții mai multor mecanisme de monitorizare a respectării drepturilor omului pe marginea rapoartelor tematice privind drepturile omului în Republica Moldova, combaterea relelor tratamente în custodia publică și asigurarea garanțiilor dreptului de a nu fi supus torturii.

Totodată, procurorii au participat alături de judecători, avocați, membri ai mediului academic, reprezentanți ai ONG-ilor la conferința cu tematica „*Kazahstan: Investigarea efectivă și documentarea cazurilor de tortură și altor pedepse și tratamente crude, inumane sau degradante (Protocolul de la Istanbul)*”, organizată de Asociația Obștească „Кадір Касиев” în cooperarea cu Procuratura Generală a Republicii Kazahstan, pentru promovarea bunelor practici înregistrate de autoritățile competente ale Republicii Moldova pe domeniul investigării alegațiilor de rele tratamente.

Concomitent cu acțiunile întreprinse, pentru a diriguia comportamentul procurorilor conform standardelor de respectare a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și sporirea calității prestației acestora, Procuratura Generală a elaborat Instrucțiunea metodologică „*Ghid pentru procurori privind aplicarea arestării preventive*” (Ordinul Procurorului General nr.31/28 din 05.07.2017).

În perioada de evaluare, au fost întreprinse acțiuni pentru sporirea performanței procurorilor și în domeniul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane. Astfel, pe parcursul anului 2017 procurorii **Secției combaterea traficului de ființe umane** au participat în calitate de formatori în cadrul a 11 seminare de instruire, dintre care:

- privind combaterea traficului de ființe umane -5 seminare;
- privind specializarea consultantului procurorului – 4 seminare;
- privind management și leadership -2 seminare.

Ca rezultat al seminarelor desfășurate au fost instruiți:

- 137 procurori;
- 30 judecători;
- 80 consultanți ai procurorului;
- 10 ofițeri de urmărire penală.

În aceeași perioadă, pentru a spori gradul de pregătire a procurorilor într-un domeniu specific, combaterea migrației ilegale, Secția combaterea traficului de ființe umane din cadrul Procuraturii Generale a elaborat Instrucțiunile metodologice „*Ghid pentru procurori cu privire la răspunderea penală pentru organizarea migrației ilegale*”, care au fost aprobate de către Procurorul General prin ordinul nr. 5/15 din 22.01.2018.

Sporirea pregătirii și performanțelor procurorilor în domeniul combaterii criminalității cibernetice, pe parcursul anului 2017, procurorii Secției tehnologii informaționale și combaterea crimelor cibernetice a Procuraturii Generale au participat ca

formatori la instruirile organizate în cadrul Institutului Național al Justiției pentru judecători, procurori și audienți.

Totodată, potrivit informației Direcției judiciare a PG¹⁴, întru realizarea acțiunii prevăzute la pct. 24 din Planul operațional pentru anul 2018 de implementare a PDS, Secția unificare a practicii în domeniul reprezentării învinuirii în instanțele de judecată din cadrul Direcției, depistând practici negative la examinarea cauzelor în instanțele de judecată în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, prin prisma art.364¹ Cod de procedură penală, cât și aferent aplicării pedepsei amenzii, ca rezultat al modificărilor efectuate în Codul penal prin Legea nr.207 din 29.07.2016, în vigoare din 07.11.2016, referitor la procedura prelungirii măsurilor preventive sub formă de arest preventiv și arest la domiciliu, calificarea acțiunilor inculpaților în cazul infracțiunilor contra patrimoniului, a intervenit cu mai multe recomandări, instrucțiuni în acest domeniu, în conformitate cu art.53¹ alin.(4) Cod de procedură penală, și anume:

- Instrucțiune executorie privind *calcularea pedepsei amenzii penale* (cazuri specifice) nr.21-8d/17-4004 din 18.12.2017;

- Instrucțiunea cu caracter general privind *procedura de prelungire a măsurilor preventive privative de libertate*, în scopul asigurării legalității urmăririi penale nr.21-8d/17-4005 din 18.12.2017;

- Recomandare privind *aplicarea pedepselor penale* nr.21-8d/17-2629 din 05.07.2017;

- Recomandare privind *reprezentarea învinuirii în instanțe la judecarea cauzelor penale cu inculpați în stare de arest*. (nr.21-4d/17-3514 din 25.10.2017).

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea a fost realizată.

Recomandări: Datorită caracterului continuu al acțiunii, se recomandă evaluarea permanentă a activității pentru identificarea domeniilor de intervenție cu tematici specifice de instruire și cu instrucțiuni executorii ajustate la modificarea legislației, practica judiciară națională și practica CtEDO.

8. Obiectivul B: *Instituționalizarea unei culturi de perfecționare continuă și a unor mecanisme pentru identificarea necesităților suplimentare de instruire a procurorilor, inspectorilor în cadrul inspecției procurorilor și consultanților procurorilor*

8.1. Potrivit **pct.25** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv au fost planificate următoarele acțiuni:

• *Crearea unei comisii permanente pentru instruire, care se va întruni periodic pentru a evalua, stabili și raporta cu privire la necesitățile de instruire ale beneficiarilor instruirii.*

¹⁴ Scrisoare nr.21-10d/18-43 din 05.01.2018

- *Elaborarea regulamentului Comisiei pentru instruire.*
- *Anual această comisie împreună cu secția resurse umane va:*
 - *Realiza un sondaj privind necesitățile de instruire ale beneficiarilor instruirii*
 - *Elabora și publica un plan privind instruirea continuă, enumerând toate cursurile de instruire cu descrierea generală a conținutului, duratei și beneficiarilor acestor cursuri*
 - *Propune INJ modificarea cursurilor de instruire inițială a candidaților la funcția de procurori*

Termen de realizare – Trimestrul II-IV 2017;

Indicatori de performanță – *Comisie creată; Sondaj realizat; Plan privind instruirea continuă elaborat și publicat; Propuneri formulate; Numărul de cursuri de formare continuă disponibile beneficiarilor instruirii; Numărul procurorilor, inspectorilor și consultanților care iau parte la instruirea anuală de 40 ore; Numărul de procurori care sunt instruiți în funcție de specializarea lor.*

Subdiviziuni responsabile – *Comisia pentru instruire. Responsabil de crearea și organizarea activității Comisiei pentru instruire – Secția resurse umane în parteneriat cu CSP.*

Responsabilitatea pentru formarea profesională continuă a judecătorilor și procurorilor este atât a Institutului Național al Justiției (*în continuare INJ*), cât și a Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliului Superior al Procurorilor, Procuraturii Generale și Ministerului Justiției.

În conformitate cu prevederile art.70 alin.(1) lit. 1) al Legii cu privire la Procuratură, precum și *pct.4.4 (I) lit.j)* al Regulamentului Consiliului Superior al Procurorilor, de competența Consiliului ține examinarea și prezentarea de opinii asupra programelor didactice și a planurilor de învățământ pentru cursurile de formare inițială și continuă din cadrul Institutului Național al Justiției.

Astfel, prin Hotărârea Consiliului INJ nr. 14/1 din 1 decembrie 2016 a fost aprobat Planul modular de formare continuă a judecătorilor și procurorilor în anul 2017. (*Anexa nr.1*) și Planul modular de formare continuă a personalului instanțelor judecătorești, consilierilor de probațiune, avocaților care acordă asistență juridică garantată de *stat și consultanților procurorilor în anul 2017*, care au fost coordonate cu Consiliul Superior al Procurorilor. (*Anexa nr.2*).

Prin Ordinul Directorului INJ din 26.12.2016 a fost aprobat Planul calendaristic modular de formare continua a judecătorilor și procurorilor pentru semestrul I 2017, iar prin Ordinul Directorului INJ din 26.07.2017 a fost aprobat Planul calendaristic de formare continua (modular) a judecătorilor și procurorilor pentru semestrul II 2017, care conține mai multe module cu durata de 1-10 zile (8-80 ore), structura modulului/tipul formării: seminar, atelier de lucru, curs de instruire, cu durata de 1-2 zile (separabile, interdependente).

Întru asigurarea continuității procesului de instruire, prin Hotărârea CSP nr.12-159/17 din 16.11.2017 a fost coordonat proiectul planului de formare continuă a judecătorilor și procurorilor pentru anul 2018, iar prin Hotărârea CSP nr.12-160/17 din 16.11.2017 a fost coordonat proiectul Planului de formare continuă a personalului instanțelor judecătorești, consultanților procurorilor, consilierilor de probațiune și a avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat, pentru anul 2018.

În ceea ce privește implementarea planului de formare continuă a angajaților Procuraturii și a ponderii de instruire a acestora sînt relevante comentariile expuse la pct. 7.1. din prezentul Raport.

În scopul identificării domeniilor necesare pentru formarea continuă a procurorilor, prin Hotărârea CSP nr.12-20/18 din 1 februarie 2018 a fost constituită Comisia permanentă pentru instruire.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea a fost realizată parțial. În consecință s-a constatat că procesul de instruire a procurorilor și altor angajați ai Procuraturii funcționează, fiind asigurată o interacțiune a instituției cu INJ, la formarea planurilor de formare inițială și continuă.

Totuși domeniile necesare pentru formarea procurorilor și angajaților Procuraturii sînt identificate preponderent de către angajator (CSP și PG), participarea personalului în acest domeniu fiind caracterizată de insuficiență de interes și implicare formală.

Recomandări: În perioada următoare de activitate întru asigurarea funcționalității Comisiei pentru instruire este necesară aprobarea unui Regulament care ar reglementa competențele și modul de interacțiune cu CSP. Întru sporirea gradului de participare a angajaților la identificare domeniilor necesare pentru formare continuă, este relevant de a efectua sondaje a opiniilor potențialilor beneficiari ai instruirilor cu privire la domeniile și tematicile de interes profesional.

8.2. Potrivit **pct.26** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea: *Cooperarea cu INJ și donatorii internaționali pentru a identifica oportunități de instruire pentru beneficiarii instruirii, care să corespundă necesităților lor. Comisia pentru instruire va include aceste noi oportunități în planul de instruire continuă.*

Termen de realizare – Semestrul II 2017; anual pe toată durata PDS

Indicatori de performanță – *Oportunități identificate și incluse în planul de instruire continuă*

Subdiviziuni responsabile – *Comisia pentru instruire.*

Referitor la modalitatea de identificare a oportunităților de instruire sînt relevante comentariile expuse la pct. 8.1. din prezentul Raport.

Totodată, s-a constatat că în anul 2017 la solicitarea CSP, Secția politici, reforme și management al proiectelor, a identificat următoarele oportunități/instruiri necesare

(cursuri/ateliere de lucru) cu privire la:

- Tehnica elaborării actelor normative (*legislative și subordonate legilor*), precum și a notelor de fundamentare. Avizarea, definitivarea, promovarea și prezentarea proiectelor actelor normative autorităților legislative și executive pentru adoptare;
- Procedee tehnice de elaborare a documentelor de politici și strategii (la nivel național și instituțional), a planurilor de acțiuni pentru implementarea lor (*notă: tematicile incluse la pct.1 și 2 ar putea fi de interes nu numai pentru procurorii din cadrul subdiviziunilor Procuraturii Generale și procuraturile specializate, care sunt antrenate activ în procesul de elaborare și avizare a actelor normative, dar și pentru angajați, inclusiv judecători, din cadrul CSM, CSJ, MJ etc.*);
- Metodologia efectuării cercetărilor/studiilor și formulare de opinii privind elaborarea și reformarea politicilor interne ale Procuraturii, precum și a politicii penale a statului;
- Stabilirea, coordonarea și monitorizarea practicilor și cerințelor de colectare, administrare și raportare a datelor (statisticilor) la nivelul Procuraturii și organelor de urmărire penală (*notă: este oportun ca beneficiarii ai acestei instruiți să fie procurori din procuraturile de toate nivelele, consultanți ai procurorilor și reprezentanți ai organelor de urmărire penală*).

Suplimentar la tematicile de instruire menționate supra, Secția politici, reforme și management al proiectelor ținând cont de obiectivele din PDS a Procuraturii pentru anii 2016-2020 a identificat și sesizat CSP despre următoarele oportunități de instruire:

- în raport cu obiectivele D, E, G de la Scopul strategic I ;
- în raport cu obiectivele A și F de la Scopul Strategic II

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea a fost realizată parțial. Planul de formare continuă nu a fost completat cu propunerile înaintate, deși era necesar pentru fortificare capacităților personalului instituției.

Recomandări: Acțiunea având caracter permanent este necesar de a fi desfășurată și în perioada următoare de activitate.

Concomitent se impune necesitatea de îmbunătățire a metodelor de identificare a oportunităților de instruire, prin analiza opiniilor subdiviziunilor cu atribuții de unificare a practicii de urmărire penală și a celei judiciare, precum și consultarea opiniei beneficiarilor de instruire (*sondaje, solicitare de opinii*).

9. Obiectivul C: Susținerea continuă a dezvoltării Institutului Național al Justiției ca centru de instruire pentru formarea inițială și continuă a procurorilor

9.1. Potrivit **pct.27** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv au fost planificate următoarele acțiuni:

Coordonarea acțiunilor pentru identificarea unor măsuri pentru oferirea unei

instruiri continue pentru procurori de o calitate înaltă, inclusiv prin elaborarea unor modificări legislative și a unor analize bugetare, pentru a realiza următoarele:

- Acordarea formatorilor INJ a 4 ore de instruire continuă pentru fiecare oră de instruire/predare (acest lucru înseamnă recunoașterea minimă a timpului necesar unui formator atât pentru pregătirea instruirii cât și pentru predarea unor cursuri de instruire calitative)

- Crearea unui mecanism eficient de recunoaștere a participării la conferințe/vizite de studiu în calitate de ore de instruire continuă.

Termen de realizare – Semestrul II 2017; anual pe toată durata PDS

Indicatori de performanță – Numărul de procurori care predau cursuri de instruire continuă în cadrul INJ; Numărul de cursuri de formare continuă noi pentru procurori elaborate și livrate de INJ; Îmbunătățirea demonstrată a cunoștințelor și a competențelor procurorilor; Mecanism funcțional.

Subdiviziuni responsabile – Comisia pentru instruire.

Potrivit informației Secției resurse umane a PG¹⁵ în anul 2017, 19 procurori au participat în calitate de formatori la cursurile de formare continuă în cadrul INJ.

În cadrul INJ a fost inițiat un curs nou de instruire la distanță (pentru procurori și formatori) cu următoarele tematici: Cooperarea juridică internațională; Respectarea drepturilor omului prin prisma practicii CtEDO; Urmărirea penală în cazurile de tortură și rele tratamente.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea a fost realizată parțial. Acțiunea în mare parte se referă la atribuțiile și competențele INJ și se referă preponderent la fortificarea capacităților acestei instituții, Procuratura fiind beneficiar al serviciilor de formare a personalului.

Recomandări: Procuratura va putea contribui indirect la realizarea acestor obiective în limita competențelor de detașare a procurorilor în calitate de formatori, înaintarea propunerilor pentru elaborarea planurilor de formare inițială și continuă.

9.2. Potrivit **pct.28** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea: *Sprijinirea în mod activ a dezvoltării instituționale accelerate a INJ pentru a promova profesionalizarea procurorilor și a altor categorii de personal din sectorul justiției din Moldova și funcționarea sistemului de justiție al Republicii Moldova, cu o eficacitate și eficiență crescută .*

Termen de realizare – Semestrul II 2017; anual pe toată durata PDS

¹⁵ Scrisoarea nr.33-2d/-20 din 18.01.2018

Indicatori de performanță – Numărul de cursuri de formare continuă noi pentru procurori elaborate și livrate de INJ; Numărul de cursuri de formare continuă noi pentru consultanți elaborate și livrate de INJ

Subdiviziuni responsabile – Comisia pentru instruire.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea a fost realizată parțial. Sînt relevante comentariile de la pct.9.1. din prezentul Raport. Promovarea intereselor instituționale ale Procuraturii în cadrul Consiliului INJ este dificilă, în condițiile în care instituția este reprezentată în Consiliul doar de 4 procurori în raport cu 7 membri din rândul judecătorilor.

Recomandări: Sînt relevante recomandările de la pct.9.1. din prezentul Raport. Totodată, se impune necesitatea de a revizui componența Consiliului INJ sub aspectul echivalării coraportului între membrii din rândul judecătorilor și a celor din rândul procurorilor (art. 6 alin.(2) lit.a), b) din Legea nr.152 din 08.06.2006 privind Institutul Național al Justiției.

9.3. Potrivit **pct.29** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea *Cooperarea cu INJ pentru revizuirea programelor sale de instruire ca acestea să corespundă necesităților de instruire a beneficiarilor instruirii și să conțină metode moderne de predare.*

Termen de realizare – Semestrul II 2017; anual pe toată durata PDS

Indicatori de performanță – Programe de instruire revizuite

Subdiviziuni responsabile – Comisia pentru instruire.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea a fost realizată. Planurile de instruire sînt revizuite anual. Sînt relevante comentariile prevăzute la pct.9.1. din prezentul Raport.

Recomandări: Sînt relevante recomandările de la pct.8.2. și pct.9.1. din prezentul Raport.

Scopul strategic III:

10. Obiectivul A: *Consolidarea eforturilor pentru combaterea corupției în sistemul justiției*

10.1. Potrivit **pct.30** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea : *Participarea la:*

- *Promovarea aplicării pedepselor penale proporționale pentru infracțiunile de corupție*

- *Consolidarea mecanismelor de verificare a integrității persoanelor cu funcții de demnitate publică și alte funcții publice (venituri, proprietăți și conflicte de interese).*

Termen de realizare – Semestrul II 2017; anual pe toată durata PDS.

Indicatori de performanță –

Aplicarea unor pedepse penale proporționale pentru infracțiunile de corupție; Mecanisme consolidate de verificare a integrității persoanelor cu funcții de demnitate publică și alte funcții publice; Numărul de cauze penale pornite, trimise în instanță și sentințe de condamnare pentru infracțiuni de corupție.

Subdiviziuni responsabile – Procuratura Anticorupție; Direcția judiciară; Direcția urmărire penală și criminalistică.

În domeniul **exercitării urmăririi penale**, în anul 2017 procurorii din cadrul Procuraturii Anticorupție examinând personal sesizările despre infracțiuni au pornit urmărirea penală în 449 cazuri (70%) din 642 sesizări soluționate, comparativ cu 2016, când au fost pornite 269 cazuri (71,7%) din 375 sesizări.

În domeniul **conducerii urmăririi penale**, în perioada de referință procurorii din cadrul Procuraturii Anticorupție au stabilit termenul de urmărire penală și au preluat conducerea urmăririi penale pe **720** cauze penale în care urmărirea penală a fost pornită de către ofițerii CNA, ceea ce constituie respectiv o descreștere cu 75 de unități, comparativ cu **795** dosare în anul 2016.

În anul 2017 procurorii din cadrul Procuraturii Anticorupție **au trimis cu rechizitoriu în judecată** în total 455 cauze penale în privința a 612 persoane, inclusiv – 177 cauze penale / 264 persoane (*exercitarea urmăririi penale*) și 278 cauze penale / 348 persoane (*conducerea urmăririi penale*).

Conform constatărilor din Raportul de activitate a Procuraturii pentru anul 2017, randamentul **exercitării urmăririi penale** de către procurorii din cadrul Procuraturii Anticorupție este în creștere, ponderea cauzelor expediate în judecată crescând, iar a celor clasate și încetate reducându-se respectiv cu 11,8%.

Conform aceleiași surse¹⁶, în domeniul **conducerii urmăririi penale**, numărul cauzelor penale expediate în instanța de judecată s-a majorat, în comparație cu indicii numerici obținuți pe parcursul anului 2016, înregistrându-se o creștere cu 19 cauze penale, adică cu 7,3 %. Prin urmare, randamentul în domeniul conducerii urmăririi penale este în creștere, ponderea cauzelor expediate în judecată fiind în creștere, iar a celor clasate și încetate s-a redus cu 3,3%.

Cu referire la **practica judiciară**, s-a constatat¹⁷ că în anul 2017 instanțele de judecată au pronunțat sentințe pe **270** cauze, în care acuzarea a fost reprezentată de procurorii din cadrul Procuraturii Anticorupție, inclusiv de :

- **condamnare** - 219 sentințe / 258 persoane (*inclusiv o persoană juridică*);
- **încetare** - 33 sentințe / 42 persoane;

¹⁶ Raport privind activitatea Procuraturii pentru anul 2017

¹⁷ Raport privind activitatea Procuraturii pentru anul 2017

- **achitare** - 18 sentințe / 27 persoane.

Analizând implementarea politicii punitive în domeniul anticorupție de către instanțele judiciare, conform Raportului privind activitatea Procuraturii pentru anul 2017, se menționează că în perioada de referință la pronunțarea sentințelor de condamnare pentru comiterea infracțiunilor de corupție și a celor conexe instanțele de judecată au stabilit următoarele categorii de pedepse:

- **închisoare** – pentru 24 persoane (9,3% din totalul celor 258 persoane), comparativ cu 19 persoane (8,7%) în 2016,

- **închisoare cu amendă** – pentru 11 persoane (4,3%), comparativ cu 15 persoane (6,8%) în 2016,

- **închisoare cu aplicarea art.90 din Codul penal** – pentru 31 persoane (12%), comparativ cu 45 (20,5%) în 2015,

- **închisoare cu amendă cu aplicarea art.90 din Codul penal** – la 58 persoane (22,5%), comparativ cu 36 (16,4%) în 2016

- **amendă** – pentru 134 persoane (52%), comparativ cu 104 (47,5%) în 2016.

Analizând categoriile de pedepse aplicate de instanțele de fond în coraport cu categoriile de infracțiuni, se constată că în perioada de referință din cele 35 persoane condamnate la **închisoare** sau **închisoare cu amendă**: *4 persoane au comis corupere pasivă, 8 trafic de influență, 5 corupere activă, 9 persoane au comis escrocherie, 4 au săvârșit delapidarea averii străine, 3 persoane au comis spălare de bani, 1 persoană au comis luare de mită, 1 amestecul în urmărirea penală.*

În ce privește stabilirea pedepselor închisorii sau închisorii cu amendă, în ambele cazuri cu **suspendarea executării**, din cele 89 persoane cărora li s-au stabilit aceste pedepse: *11 persoane au comis corupere pasivă, 48 corupere activă, 17 trafic de influență, 3 persoane au comis delapidarea averii străine, câte 2 persoane au comis abuz de serviciu, exces de putere, fals în actele publice, escrocherie și câte 1 persoană au comis cauzarea de daune materiale prin înșelăciune sau abuz de încredere și, respectiv, folosirea documentelor oficiale false.*

Din cele 134 persoane condamnate la pedeapsa **amenzii**: *25 au comis corupere pasivă, 62 trafic de influență, 12 abuz de putere sau de serviciu, 5 exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, 5 au săvârșit abuz de serviciu în sectorul privat, câte 3 au comis fals în actele publice, escrocherie și evaziune fiscală, câte 2 persoane au comis primirea unei remunerații ilicite pentru îndeplinirea lucrărilor legate de deservirea populației, falsificarea probelor, prezentarea declarațiilor mincinoase, purtarea munițiilor și, respectiv, folosirea documentelor oficiale false, câte 1 persoană au săvârșit luare de mită, denunțare falsă, determinare la depunerea declarațiilor mincinoase, delapidarea averii străine, cauzarea de daune materiale prin înșelăciune sau abuz de încredere și, respectiv, pseudo-activitate de întreprinzător.*

Privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate a fost aplicată în 94 de sentințe în privința a 108 persoane.

Totodată, în 9 sentințe în privința a 11 persoane a fost dispusă aplicarea unei **pedepse mai blânde decât cea prevăzută de lege** (art.79 Cod penal). Respectiv în 6 sentințe în privința a 8 persoane a fost dispusă înlăturarea pedepsei complementare în baza art.78 alin.(2) Cod penal.

Cu referire la **mecanismele de verificare a integrității** persoanelor cu funcții de demnitate publică și alte funcții publice, menționăm că mecanismele de verificare au fost stabilite de cadrul legislativ - *Pachetului de integritate* (Legea integrității nr. 82 din 25.05.2017, Legea nr.132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, Legea nr.133 din 17.06.2016 privind declararea averii și intereselor personale).

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea a fost realizată. Totodată, lipsa unui studiu mai detaliat cu privire la evaluarea proporționalității pedepselor aplicate pe cazurile de corupție creează premise pentru apariția percepției de neproporționalitate a pedepselor aplicate față de persoanele condamnate pentru astfel de infracțiuni.

Recomandări: În perioada următoare de activitate este necesară efectuarea unui studiu cu privire la proporționalitatea pedepselor aplicate pe cazurile de corupție, cu analiza comparativă cu: alte categorii de infracțiuni, prejudiciabilitatea pe care o prezintă persoana condamnată, politica punitivă anticorupție din alte state etc.

11. Obiectivul B: Îmbunătățirea calității justiției și creșterea încrederii publice în sistemul de justiție

11.1. Potrivit **pct.31** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea: *Participarea la implementarea politicii penale a statului în vederea umanizării pedepselor aplicate, inclusiv a măsurilor preventive.*

Termen de realizare – *Semestrul II 2017; anual pe toată durata PDS.*

Indicatori de performanță – *Umanizarea pedepselor aplicate, inclusiv a măsurilor preventive; Adoptarea și aplicarea măsurilor de protecție a victimelor și martorilor; Extinderea și aplicarea măsurilor, programelor și resurselor care se referă la nevoile de dezvoltare juridică, socială, emoțională, fizică și cognitivă a copiilor care vin în contact cu justiția; Adoptarea și aplicarea instrucțiunilor, politicilor și/sau procedurilor interne privind aplicarea de către Procuratură a cerințelor de asigurare a drepturilor victimelor, precum și protecția victimelor și a martorilor.*

Subdiviziuni responsabile – *Direcția judiciară; Direcția urmărire penală și*

criminalistică; Secția justiție juvenilă.

Cu referire la **umanizarea pedepselor**, inclusiv a măsurilor preventive, au fost constatate următoarele:

Pe parcursul perioadei de referință¹⁸ practica aplicării pedepselor penale în general, cât și pentru anumite categorii de infracțiuni a constituit unul din obiectivele importante ale Procuraturii în cadrul monitorizării examinării judiciare a cauzelor penale. Situația la capitolul este reflectată în tabelul următor:

Perioada/anul de referință	Sentințe de condamnare dosare/persoane	Închisoare dosare/persoane	Cu aplicarea art.90 din Codul penal dosare/persoane	Munca neremunerată dosare/persoane	Amendă dosare/persoane
2013	7732/8903	1528/1763	2478/3053	1994/2017	1732/1980
2014	8590/9524	1633/1867	2434/2846	2260/2344	2245/2447
2015	9886/11070	1907/2217	2672/3172	1998/2069	3307/3612
2016	8563/9560	1927/2197	2294/2727	1485/1536	2857/3100
2017	8922/9957	1915/2234	2280/2706	2521/2604	2206/2413

Pe parcursul anului 2017 instanțele de judecată au aplicat în mod prioritar pedeapsa sub formă de **muncă neremunerată în folosul comunității**, după care închisoare cu suspendare condiționată a executării pedepsei, amenda și pe ultimul loc pedeapsa închisorii cu executare.

Creșterea considerabilă a aplicabilității pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității este explicabilă prin modificarea art.64 din partea generală a Codului penal, precum și modificările operate în partea specială, prin Legea nr.207 din 29.07.2016, în vigoare de la 07.11.2016, potrivit căreia cuantumul amenzilor s-a majorat esențial, inculpații deseori acceptând, chiar solicitând pedeapsa muncii neremunerate în folosul comunității, deoarece nu dispun de mijloace bănești pentru achitarea amenzilor excesiv de mari stabilite pentru anumite infracțiuni. Din aceleași raționamente se explică și micșorarea cazurilor în care instanțele au aplicat pedeapsa amenzii.

Aplicarea muncii neremunerate în calitate de pedeapsă penală nu și-a atins scopul, devenind un instrument costisitor pentru justiție, pe motiv că randamentul sau eficiența acestuia este sub nivel. Una din cauzele care generează această stare de fapt este acțiunea dispersată la compartiment a organelor de probațiune, care la punerea în aplicare a sentințelor cu privire la munca neremunerată nu urmăresc de fapt utilizarea acesteia în folosul comunității, dar în interesul îngust al factorilor de decizie din cadrul organelor administrației publice locale. Se impune consolidarea eforturilor la nivel local, zonal și republican a reprezentanților Serviciului de probațiune, întru identificarea segmentelor, necesităților și intereselor comunitare în care ar fi necesară direcționarea muncii neremunerate ca măsură de pedeapsă penală.

¹⁸ Raport privind activitatea Procuraturii pentru anul 2017

Pedeapsa închisorii cu executare, dar și cu suspendare condiționată a executării a fost aplicată la nivelul anilor precedenți, de cele mai dese ori, acestea fiind unicele pedepse prevăzute de sancțiunea normei penale și posibil a fi aplicate.

Cu referire și la institutul suspendării condiționate a executării pedepsei se constată că *“Justiția nu-și atinge scopul, dar cheltuie bani”*. În viziunea noastră aplicarea de către procuror a pedepselor penale amenda și munca neremunerată în folosul comunității, în detrimentul pedepsei cu suspendare condiționată a executării, ar spori utilitatea publică și socială a acestor pedepse și ar diminua costul și cheltuielile justiției care implică utilizarea de resurse financiare (cheltuieli de deplasare a justițiarilor) și a unor perioade suplimentare de timp pentru desfășurarea proceselor judiciare.

Astfel, analiza practicii de procuror și a celei judiciare denotă mai multe carențe ce țin de suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru anumite perioade de probațiune (termen de probă).

Potrivit alin.(3) art.89 din Codul penal: *”Persoanelor liberate de pedeapsa penală li se aplică probațiunea, iar militarilor – termenul de probă”*.

Studiul hotărârilor judecătorești pronunțate scoate în evidență faptul că, procurorii în continuare solicită suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru perioadă de probă, iar instanțele de judecată continuă să utilizeze sintagmă *”termen de probă”*, pe când legea prevede altceva de la 31.12.2015, când au intrat în vigoare modificările aduse la art.89 și 90 din Codul penal.

Pe lângă acestea, procurorii nu solicită, iar instanțele nu aplică nici una din obligațiile prevăzute la art.90 alin.(6) din Codul penal, astfel, încât condamnații nu suportă consecințele condamnării cu excepția obligației de a se prezenta o dată pe lună la consilierul de probațiune, reducându-se efectul preventiv și educativ al pedepsei penale, iar în percepția societății nu suportă nici o pedeapsă.

De menționat că, deși pe parcursul perioadei de referință au fost constatate cazuri de aplicare a acestor obligații de către unele instanțe, totuși considerăm că, fiecare sentință în care executarea pedepsei se suspendă condiționat, trebuie să conțină obligarea condamnatului la unele acțiuni indicate în alin.(6) art.90 din Codul penal.

Analiza activității instanțelor de judecată la capitolul vizat denotă, că adesea nu se ține cont de scopul pedepsei penale, de circumstanțele atenuante și agravante, de pericolul social care a survenit ca urmare a infracțiunilor săvârșite și, nu în ultimul rând, de personalitatea inculpaților și lipsa intenției acestora de conlucrare cu organul de urmărire penală, însă, ajunși în instanța de fond, cu scopul de a i se aplica o pedeapsă mai blândă, acceptă ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală. Astfel de sentințe sunt contestate în instanța ierarhic superioară.

Datorită atenției sporite monitorizării examinării cauzelor penale privind anumite

categorii de cauze penale, în scopul unificării unei practici unice privind aplicarea pedepselor penale, pe parcursul perioadei de referință au fost realizate un șir de performanțe.

La capitolul combaterii infracțiunilor privind traficul de copii și traficul de ființe umane, spre exemplu din **41** cauze penale examinate în privința a **58** persoane, doar în cazul unei persoane s-a aplicat suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii, această sentință fiind contestată cu apel de către acuzatorul de stat.

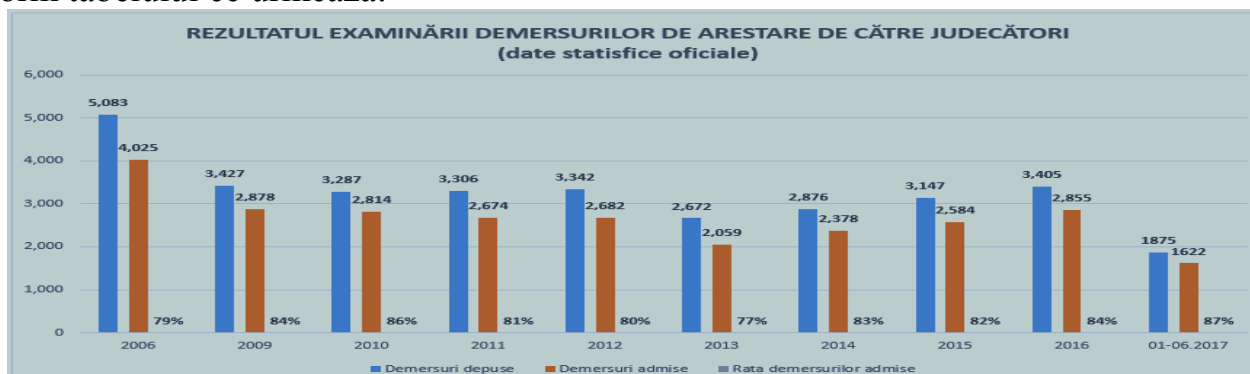
La acest capitol, pe parcursul perioadei de referință au fost implementate noi mecanisme de evidență, raportare și evaluare a stării de fapt, cu prezentare lunară a informației exhaustive tuturor organelor statului, organismelor internaționale implicate în combaterea fenomenului.

O tendință nouă în ce privește aplicarea pedepselor penale se constată în activitatea Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, când după restituirea de către 3 inculpați a prejudiciului cauzat bugetului public în sumă de peste **36 milioane lei**, urmare a comiterii infracțiunilor de pseudo-activitate de antreprenariat, spălare de bani, acestora le-a fost aplicată o pedeapsă sub formă de închisoare cu suspendare condiționată a executării.

Cu referire la umanizarea la aplicarea măsurilor preventive, în perioada de referință au fost constatate următoarele¹⁹:

La faza de urmărire penală, în anul 2017 au fost reținute **4410** persoane (*4278 în anul 2016*) (*de către procurori 359 persoane, inclusiv 5 minori, de către ofițerii de urmărire penală din cadrul organelor MAI – 3770 persoane, inclusiv 37 minori, CNA – 183 persoane SV – 98 persoane*).

La acest compartiment, este relevantă informația Centrului de Resurse Juridice²⁰ din Moldova, privind rezultatele examinării demersurilor de arestare de către judecători, conform tabelului ce urmează:

În libertate au fost puse de către procurori **1563** persoane (*1604 în anul 2016*), pe motiv că au dispărut circumstanțele pe care se întemeia reținerea și din lipsa temeiurilor

¹⁹ Raport privind activitatea Procuraturii în anul 2017

²⁰ <http://crjm.org/datele-statistice-oficiale-cu-privire-la-arestari/>

de a priva în continuare persoana de libertate, inclusiv cu aplicarea altor măsuri procesuale de constrângere.

Procurorii au solicitat arestarea preventivă a **2843** persoane (*2674 în anul 2016*), adică în privința a 64,5 la sută din cei reținuți.

Din numărul total al persoanelor reținute, au fost arestate preventiv **2430** persoane (*2238 în anul 2016*), din care **528**, sau **21,7%**, sunt persoane acuzate în dosarele pe care urmărirea penală a fost efectuată și condusă de către procurorii din cadrul Procuraturii Anticorupție și Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale. În alte **413** de cazuri demersurile de arestare au fost respinse.

Astfel, în anul 2017 doar **55,1%** (*52,31% în anul 2016*) din persoanele reținute au fost arestate preventiv.

Procurorii au contestat cu recurs **127** încheieri prin care judecătorii de instrucție au respins demersurile de arestare preventivă, din ele, 37 contestații au fost admise sau 29,1% din recursuri.

Totodată, partea apărării a contestat cu recurs **739** de încheieri prin care judecătorii de instrucție au dispus arestarea preventivă, din care au fost admise 40 de contestații sau 5,4% din recursuri.

La subiect, ar fi de punctat că, în anul 2017, în societate, în special prin mijloacele de informare în masă, a fost vehiculată ideea precum că recursurile formulate împotriva mandatelor de arestare preventivă sunt respinse în proporție de 98-99% de către Curțile de Apel, invocându-se astfel ”*numărul mare și nejustificat de arestări*”.

O asemenea abordare, însă, nu este una exactă și corectă din moment ce nu se ia în considerație de fapt întregul proces pe care îl parcurge o persoană până a fi arestată preventiv, fiind făcută nejustificat abstracție de la toate etapele relevante.

Analiza simplă a datelor specificate mai sus relevă un tablou clar că, evaluarea necesității și temeiniciei arestării preventive este efectuată inclusiv cu luarea în considerație a argumentelor părții apărării încă la faza reținerii persoanei și continuă la faza examinării demersurilor de arestare de către judecătorii de instrucție.

În context, urmează a specifica că respectarea legislației și drepturilor fundamentale ale omului în cadrul aplicării măsurilor procesuale de constrângere privative de libertate constituie o prioritate în activitatea Procuraturii, se află permanent în vizorul instituției, asigurându-se determinarea măsurilor de rigoare necesare a fi întreprinse în vederea îmbunătățirii situației existente, procurorii și reprezentanții organelor de urmărire penală permanent fiind orientați la respectarea legii la compartiment.

Apreciind importanța asigurării respectării în practică a standardelor naționale și internaționale ce vizează buna desfășurare a procesului de urmărire penală în conformitate cu drepturile și libertățile fundamentale ale omului, în scopul aplicării corecte și uniforme a legislației cu privire la arestarea preventivă, de-a lungul anilor au fost realizate mai multe măsuri instituționale la acest capitol.

De reținut și aprobarea la 05.07.2017, prin ordinul Procurorului General nr.31/28, a Instrucțiunii metodologice „**Ghid pentru procurori privind aplicarea arestării preventive**”, elaborat de către NORLAM în colaborare cu Procuratura Generală.

Aplicarea prevederilor Ghidului de către procurori are ca obiectiv îmbunătățirea practicilor referitoare la calitatea motivării și înțelegerea condițiilor legale pentru arestare, astfel încât să fie asigurat în fiecare caz dreptul fundamental la libertate și siguranță a persoanei.

Cu referire la **protecția drepturilor victimelor și martorilor** au fost constatate următoarele realizări:

În domeniul *traficului de ființe umane*, prin Ordinul Procurorului General nr.40/15 din 16 august 2017 a fost aprobat „*Planul operațional al Procuraturii în vederea executării Setului de măsuri privind realizarea acțiunilor prioritare în domeniul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane pentru anul 2017*”, care a fost executat pe parcursul lunilor august – decembrie 2017 și s-a soldat cu rezultate ce au avut impact pozitiv inclusiv și asupra dinamicii investigațiilor penale inițiate și finalizate pe categoriile respective de infracțiuni, dar și asupra sporirii accentului actorilor ce instrumentează cauzele penale *pe segmentul protecției victimelor traficului de ființe umane și respectarea drepturilor acestora, în special al recuperării prejudiciilor cauzate prin infracțiune*.

În contextul executării Planului operațional, aprobat prin Ordinul Procurorului General nr. 40/15 din 16.08.2017, în conformitate cu pct. 2 din același ordin, Secția politici, reforme și management al proiectelor a PG, în colaborare cu Secției combaterea traficului de ființe umane a PG, a elaborat un **spot informativ** pentru *victimele traficului de ființe umane* cu privire la drepturile și garanțiile de care beneficiază în temeiul legislației, care a fost plasat pe pagina web²¹ a Procuraturii la directoriul „*Noutăți*”, compartimentul „*Anunț*”.

În domeniul *combaterii fenomenului torturii și altor rele tratamente* în luna decembrie 2017 a fost definitivat Ghidul privind aplicarea în practică a forței fizice și a mijloacelor speciale de către angajații autorităților abilitate, care a fost plasat pentru consultări publice și urmare a avizelor parvenite au fost analizate propunerile vizând îmbunătățirea conținutului actului normativ în speță.

Respectiv, prin Ordinul comun al Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor, Centrul Național Anticorupție, Serviciul de Informații și Securitate, Serviciul de Protecție și Pază de Stat nr.4/44/17/6/1/4 din 11.01.2018 a fost aprobat **Ghidul privind intervenția profesională în exercițiul funcției**. Acesta va constitui pentru toate organele de forță, care sunt subiecți ai Legii nr.218 din 19.10.2012 privind modul de aplicare a forței fizice, a mijloacelor speciale și a armei de foc, un fundament important al instruirilor și al intervențiilor în forță.

²¹ http://procuratura.md/file/2018-03-02_prelungirea%20termenului.pdf

În domeniul *delicvenței juvenile*²², în contextul asigurării drepturilor victimelor, precum și protecția victimelor și a martorilor minori, prin ordinul Procurorului General nr.25/25 din 03.08.2015 a fost aprobat ***Ghidul metodologic cu privire la instrumentarea cauzelor cu copii victime/martori ai infracțiunilor***, fiind până în prezent un instrument actual ce asigură respectarea condițiilor de audiere a copiilor victime/martori corespunzătoare standardelor naționale și internaționale.

Totodată, în vederea realizării obiectivelor de protecție a victimelor minore ținând cont de obiectivele trasate pentru anul 2017, au fost întreprinse următoarele :

- *specializarea profesională și instruirea continuă a procurorilor, implicați în examinarea cazurilor cu privire la minori;*

- *extinderea audierii copiilor victime/martori ai infracțiunilor în condițiile art.110¹ Cod de procedură penală, în toate cazurile în care interesele justiției sau ale minorului o cer, în vederea evitării revictimizării. În anul 2017 au fost audiați în condițiile art.110¹ Cod de procedură penală 195 (2016-163) copii, dintre care 153 (2016 -135) copii au fost victime ale violenței în familie, trafic de copii sau abuz sexual și 42 (2016-28) copii au fost audiați în calitate de martori ai infracțiunilor. Printre copiii audiați în condiții speciale sunt și cei cu vârsta de peste 14 ani, astfel prevederile art.110/1 Cod de procedură penală fiind aplicate în cazurile în care interesele minorului o cer;*

- *în vederea consolidării drepturilor copiilor în procesul de audiere și eficientizarea audierii copiilor în baza art.110/1 Cod de procedură penală, în calitate de interviuatori au fost antrenați profesioniștii care au urmat un curs complex în domeniul audierii în condiții speciale a copilului victimă/martori ai infracțiunii;*

- *s-a efectuat analiza activității de protecție a drepturilor copiilor victime/martori ai abuzului sexual și investigării infracțiunilor care atentează la viața și inviolabilitatea sexuală a minorilor. În vederea prevenirii și combaterii eficiente a abuzurilor sexuale împotriva copiilor, în temeiul art.5 lit.(b), (g), art.8 alin.(3) lit.g) din Legea cu privire la Procuratură, procurorilor-șefi ai procuraturilor teritoriale și Inspectoratului General al Poliției li s-a solicitat neadmiterea revictimizării victimei minore; tratarea cu diligență a depozițiilor date de victimă în cadrul cauzelor penale; evitarea recunoașterii părinților în calitate de reprezentant legal al victimei minore în cazul existenței unui conflict între aceștia ori în cazul în care reprezentatul legal exercită o presiune fizică/psihologică asupra copilului; respectarea termenelor restrânse de urmărire penală.*

Totodată, în anul 2017 procurorii au efectuat 214 investigații din oficiu și *generalizări în domeniul protecției drepturilor fundamentale ale omului, inclusiv ale copilului, fiind informate organele administrației publice centrale și locale despre starea*

²² Raport privind activitatea Procuraturii pentru anul 2017 și Informația nr.25-1d/18 din 28.02.2018

de fapt la subiect. Au fost examinate 1786 petiții ce vizează drepturile omului și protecția copiilor, 224 fiind recunoscute ca întemeiate. Au fost înaintate 29 acte de reacționare (în anul 2016–2018 petiții, din care 336 admise, 100 acte de procuror).

Cele mai importante subiecte abordate de petiționari se referă la protecția drepturilor copiilor de a comunica cu ambii părinți, protecția drepturilor copiilor victime/martori ai infracțiunilor, cât și încălcarea dreptului de proprietate, la asistență socială etc.

Stadiul de realizare, concluzii, deficiențe: Acțiunea a fost realizată.

Totodată, Secția justiție juvenilă a Procuraturii Generale a sesizat ²³ despre dezvoltarea insuficientă și lipsa serviciilor sociale specializate pentru asistența copiilor aflați în conflict cu legea, ceea ce impune implicare urgentă a autorităților competente în vederea instituirii pârghiilor reale și eficiente pentru prevenirea delicvenței juvenile și protecția copiilor de mediul familial și social nociv.

În acest context se înscrie și necesitatea dezvoltării *serviciilor sociale specializate, de plasament al copiilor în situație de risc, inclusiv rezidențial, prin oferirea condițiilor de îngrijire, educație și reabilitare, adecvate vârstei și necesităților copiilor.*

Analiza spectrului de servicii care sunt disponibile la moment în localități cu scop de profilaxie și combatere a delicvenței juvenile denotă faptul că acestea nu sunt suficiente, iar în unele cazuri nici eficiente.

Astfel, se impune consolidarea capacităților autorităților cu competență în protecția copiilor în exercitarea atribuțiilor funcționale, dezvoltarea serviciilor sau programelor de suport pentru copiii delicvenți și a membrilor familiilor lor.

Despre starea de fapt privind delicvența juvenilă a fost informat Consiliul Național pentru Protecția Drepturilor Copilului și Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.

Recomandări: Având în vedere caracterul continuu al acțiunii, este necesar a fi inclusă și în Planul operațional al Procuraturii pentru anul 2018.

În perioada următoare de activitate este necesară efectuarea unui Studiu cu privire la necesitatea umanizării pedepselor, inclusiv a măsurilor preventive, care să cuprindă :

- categoriile de pedepse aplicate și ponderea pedepselor privative de libertate;
- politica punitivă raportată la dinamica infracționalității;
- durata și costurile detenției;
- impactul pedepselor și măsurilor preventive alternative în raport cu detenția ș.a.
- stabilirea unui mecanism preventiv și compensatoriu în conformitate cu standardele CtEDO ș.a.

²³ Scrisoarea 25-1d/18 din 28.02.2018

11.2. Potrivit **pct.32** din Planul operațional, întru realizarea acestui obiectiv a fost planificată acțiunea: *Susținerea extinderii și consolidării mecanismelor de protecție a victimelor și a martorilor, în special copiii, prin:*

Revizuirea legislației care reglementează protecția victimelor și martorilor; Participarea la îmbunătățirea mecanismelor de aplicare a măsurilor de protecție a martorilor și victimelor; Sprijinirea consolidării sistemului de colectare și analiză a datelor privind copiii care vin în contact cu justiția.

Termen de realizare – Semestrul II 2017; anual pe toată durata PDS

Indicatori de performanță – Legislație revizuită

Subdiviziuni responsabile – Direcția urmărire penală și criminalistică; Secția justiție juvenilă.

Potrivit informației Direcția urmărire penală și criminalistică²⁴, prin **circulara din 04 mai 2017 cu nr. 15-10d/17-230**, în scopul asigurării calității și eficienței activității de procuror, conducătorilor subdiviziunilor Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale, li s-a solicitat întreprinderea măsurilor pentru studierea și executarea *Legii nr.137 din 29.07.2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor*.

Urmare a generalizării practicii investigării infracțiunilor privind neexecutarea măsurilor din ordonanța de protecție a victimei violenței în familie - art.320¹ Cod penal la 13.09.2017 a fost transmisă procuraturilor teritoriale **atenționarea nr.11-3d/17-4036**, în care au fost evidențiate omisiunile admise la investigarea infracțiunilor prevăzute de art.320¹ Cod penal.

În vederea adoptării și aplicării măsurilor de protecție a victimelor și martorilor, de către Secția combaterea traficului de ființe umane a fost elaborată **Instrucțiunea nr.15-10d/17-601 cu caracter general cu privire la modul de informare a victimelor despre serviciile de suport de care pot beneficia**, care la 12.10.2017 a fost expediată procurorilor-șefi și conducătorilor organelor de urmărire penală pentru executare.

A fost elaborată **Instrucțiunea nr.11-3d/17-4407 din 12.10.2017** în vederea asigurării respectării de către procurori/ reprezentanții organului de urmărire penală a prevederilor legale privind aplicarea măsurilor procesuale de constrângere, în speță privative de libertate, precum și a modului de acționare în privința persoanelor identificate ca fiind suferinde/prezuate a fi suferinde de tulburări psihice, instrucțiune care a fost remisă tuturor procurorilor și organelor de urmărire penală.

Cu referire la protecția victimelor traficului de ființe umane subdiviziunile Procuraturii Generale au participat la elaborarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a traficului de ființe umane, 2017-2022 și Planul național de implementare a Strategiei, iar ulterior au avizat proiectul.

Întru asigurarea unei comunicări eficiente cu victimele traficului de ființe umane, prin ordinul Procurorului General nr.66/15 din 08.12.2017 a fost instituită Linia verde anti-trafic pentru victimele și potențialele victime ale TFU, care are menirea de a asigura

²⁴ Scrisoarea nr.11-12/17-5364 din 29.12.2017

îmbunătățirea mecanismului de aplicare a măsurilor de protecție a martorilor și victimelor.

Potrivit informației *Secției justiție juvenilă*²⁵ cadrul legal în vigoare ce reglementează și garantează protecția minorilor - victimelor/martori ai infracțiunilor, este suficient și, respectiv legislația nu necesită revizuire. La fel, sistemul actual de colectare și analiză a datelor privind copiii care vin în contact cu justiția, (Sistemul informațional integral automatizat de evidență a infracțiunilor, a cauzelor penale și a persoanelor care au săvârșit infracțiuni, deținătorul băncii centrale de date fiind Ministerul Afacerilor Interne), nu necesită amendamente legislative.

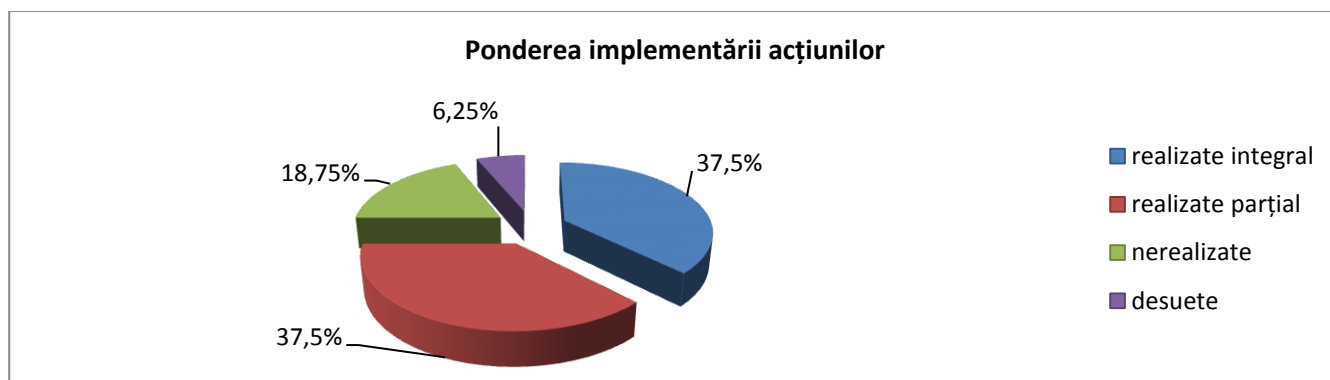
Deficiențe constatate/concluzii/stadiul de realizare: Acțiunea a fost realizată. Suplimentar celor menționate sînt valabile constatările și comentariile de la pct. 11.1. din prezentul Raport.

Recomandări: nu sînt.

Concluzii finale :

Cu referire la gradul de realizare a celor 32 de acțiuni, prevăzute de Planul operațional al Procuraturii pentru anul 2017 în vederea realizării PDS al Procuraturii pentru anii 2016 - 2020 , aprobat prin dispoziția nr. 19/28 din 11.05.2017 a Procurorului General, se constată stare de fapt, redată de tabelul ce urmează :

Stadiul de realizare a acțiunilor	Numărul de acțiuni	Enumerarea conform Planului operațional
Realizată integral	12	pct.5; pct. 9 ; pct. 10; pct. 16; pct. 19; pct. 21; pct. 23; pct. 24; pct. 29; pct. 30; pct. 31; pct. 32
Realizată parțial	12	pct.2; pct.3 ; pct.4; pct. 6; pct.13; pct. 14; pct. 18; pct.22; pct.25; pct.26 , pct.27, pct.28
Nerealizată	6	pct.1; pct.11, pct.12, pct. 15, pct.17, pct.20
Desuete	2	pct. 7; pct. 8

În contextul celor menționate conchidem că majoritatea acțiunilor planificate au fost *realizate* (75%). În acest sens pot fi considerate ca indiciu de progres inclusiv acțiunile

²⁵ Scrisoarea nr.25-1d/18 din 28.02.2018

realizate parțial, deoarece acestea au marcat la etapa respectivă realizarea obiectivelor, însă au un caracter continuu, ceea ce impune necesitatea extinderii termenului de executare pentru următoarea perioadă de activitate.

Totodată, caracterul desuet a două acțiuni a fost determinat de modul implementării simultane la diferite nivele a Sistemului „*Urmărire penală E-Dosar*”, fără a fi parcurse consecutiv etapele planificate (proiecte pilot în cadrul unor procuraturi, apoi extinderea proiectului pilot în alte procuraturi). Implementarea simultană a fost determinată de specificul Sistemului și de faptul că acesta a fost anterior deja testat în cadrul unor proiecte pilot. Astfel, deși acțiunile sînt cu caracter desuet, motivele, care le atribuie astfel de statut, permit de a considera că obiectivul stabilit a fost realizat.

Cît privește *acțiunile nerealizate (circa 19 %)*, s-a constatat că aceasta se datorează unor cauze obiective, cum ar fi : reorganizarea instanțelor judecătorești; reorganizarea și fluctuația de personal în subdiviziunile PG desemnate responsabile de executarea acțiunii; funcțiile vacante de șefi de subdiviziuni.

Neajunsurile stabilite ca rezultat al monitorizării, motivează necesitatea includerii acțiunilor nerealizate sau parțial realizate în Planul operațional al Procuraturii pentru anul 2018 în vederea realizării PDS a Procuraturii pentru anii 2016-2020 și atenționării asupra responsabilității la acest capitol.

Cu referire la evaluare și raportare, subdiviziunile Procuraturii, responsabile de executarea Planului operațional al Procuraturii pentru anul 2017 în vederea realizării PDS a Procuraturii pentru anii 2016-2020, au prezentat Secției politici, reforme și management al proiectelor din cadrul Direcției politici, reforme și protecția intereselor societății din cadrul Procuraturii Generale informațiile cu privire la măsurile întreprinse.

Totodată, cu referire la calitatea prestației subdiviziunilor responsabile la raportarea măsurilor întreprinse întru executarea acțiunilor planificate, s-a constatat în unele cazuri o abordare fără referire la indicatorii de rezultat. Astfel, notele informative prezentate conțin informații care poartă un caracter general și nu sunt axate în toate cazurile pe indicatorii de performanță, prevăzuți de Planul operațional. Or, gradul de progres în realizarea acțiunilor planificate, se evaluează, în raport cu indicatorii de performanță stabiliți pentru fiecare acțiune planificată.

În situația în care informația cu privire la acțiunile întreprinse nu a fost redată prin prisma indicatorilor de rezultat, acțiunea a fost considerată, ca fiind nerealizată.

De notat, lipsa în notele informative a mențiunilor despre circumstanțele, care au împiedicat executarea în termen a acțiunilor din Plan, precum și despre măsurile ce urmează a fi întreprinse pentru remediere, este un impediment, ce influențează negativ procesul de monitorizare și de planificare a acțiunilor pentru anul următor.

Totodată, unele subdiviziuni au prezentat informația bazată pe indicatorii stabiliți conform Planului operațional, ceea ce a contribuit la evaluarea mai calitativă a progreselor înregistrate la implementarea PDS și identificarea obiectivelor pentru următoarea etapă.

Propuneri:

1. Prezentarea Raportului Procurorului General.
2. Elaborarea proiectului Planului operațional al Procuraturii pentru anul 2018 în vederea realizării PDS a Procuraturii pentru anii 2016-2020, cu stabilirea unor indicatori de rezultat măsurabili, care ar reflecta cât mai detaliat gradul de realizare a obiectivelor stabilite, luându-se în calcul deficiențele și recomandările menționate în prezentul Raport.
3. Expedierea prezentului Raport către subdiviziunile Procuraturii pentru informare și luare de măsuri ce se impun întru eficientizarea activităților în vederea realizării PDS a Procuraturii pentru anii 2016-2020.
4. Publicarea prezentului raport pe pagina Web oficială a Procuraturii.

21.02.2018

**Secția politici, reforme
și management al proiectelor
a Procuraturii Generale**